

Maš tednik

kulturno - politično glasilo

Največja izbira

ZENSKO IN MOSKO PERILO PO
NAJBOLJ UGODNIH CENAH

F. KOSCHIER

CELOVEC - KINOPLATZ 1

svetovnih in domačih dogodkov

6. leto / številka 4

V Celovcu, dne 28. januarja 1954

Cena 1 šilling

Djilas-ovci

Razsodba centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije je bila izrečena, Djilas degradiran.

Govori, ki so bili govorjeni na tem strankinem procesu tako po maršalu Titu samem kakor po Kardelju so že pokazali, da pri vsej stvari ne gre le za osebo, marveč za stvar samo. Če je maršal Tito Djilasove članke poznal in se z njim tudi o njih razgovarjal in jih celo odobral, tako je jasno, da gre tu za stvar. Ne smemo prezreti, da je „Borba“ vodilen list v Jugoslaviji in da so članki, katere je pisal Djilas v ta list, izšli vsakokrat v 300.000 tisoč izvodih, to je namreč naklada tega lista. Seve so vsaj izvečki teh člankov našli pot tudi v druge liste in tako je misel, katero je zastopal Djilas, našla pot do velikega števila bralcev in Djilas ni bil sam, ko so ga sodili in da tudi njegov zagovornik Dedijer ni bil edini, ki se je postavil na Djilasovo stran. Sicer ti krogi na seji centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije niso prišli do besede, pač pa tvorijo v krogih izobraženstva in tudi v krogih kmetov jako važen faktor, to so Djilas-ovci.

Mi smo že zadnjič v uvodniku naglasili, da verjetno razmeroma mila obsodba Djilasa, navadno v diktaturah sodijo radikalno, še ne pomeni, da bi tudi načrte in misli Djilasa popolnoma obsodili. Po maršalovih izjavah so bile tudi pri njem simpatije na Djilasovi strani, vendar je kakor vsaj na zunaj izgleda partijski aparat tako močan, da je moral tudi maršal sam zavzeti stališče proti Djilasu. Mogoče ima trditve celovške „Neue Zeit“ nekaj zase, da je znak vsake diktature, da zraste strankin aparat tudi preko glav odločilnih oseb. Še na eno stvar bi hoteli pri tej priliki opozoriti. Mogoče je prešlo dobro leto, ko smo brali v imenovanem listu „Neue Zeit“ izjavo neke odlične osebe, ki je obiskala Jugoslavijo in tamošnji socializem občudovala: „Das ist die erstrebenswerte Form des Sozialismus“, (to je zaželena oblika socializma). Sedaj po obsodbi Djilasa pa je ista „Neue Zeit“ objavila dolg članek, ki zatrjuje, da so dogodki okoli Djilasa pravi dokazi komunistične diktature.

V zadnjih dneh smo brali, da je tudi v hrvaškem delu Zveze komunistov Jugoslavije prišlo do ostrih nasprotij in do izključitev. To je znak, da je Djilasova miselnost zajela široke kroge. Po časopisnih poročilih je tudi Djilasov zagovornik Dedijer na procesu težko zbolel, ker se je postavil odločno na stran obtoženca. Dedijer sam je igral tudi v partiji odlično vlogo, ker je bil član centralnega komiteja in pisec knjige o maršalovem življenju in delu. Njegova knjiga je bila prevedena na vrsto drugih jezikov, vsi svetovni listi so prinašali izvečke iz te knjige. Z Djilasom je seve obsojen tudi njegov zagovornik. Kdo bo za daljšo dobo močnejši, tožitelj ali obtoženec, ki so zaenkrat bili tudi obsojeni?

Nismo pristaši krvavih in revolucionarnih obračunavanj, ker ravno pri tem padajo najboljše narodove glave, pač pa smo pristaši razvoja, ki pelje državo in narod navzgor iz diktature v zdravo demokracijo, čeprav je mogoče taka pot daljša. Jugoslovanski narodi so po vojni in revoluciji dali toliko narodne krvi, da bi vsako novo krvoprelitje bilo v škodo vsem delom države in ker meče revolucija valove tudi preko državnih meja, bi verjetno tudi tu v bližini meje ne ostali brez pretresljajev.

Če bodo zmagovala čustva in partijski interesi, tedaj ne smemo pričakovati nič dobrega, če pa bo obvladal razum in trezna razsodnost, tedaj smemo pričakovati, da je Djilasov korak bil plodonosen za vse narode Jugoslavije in za državo samo.

Djilasovi članki so bili prvi korak evolu-

Zunanji ministri v Berlinu

V ponedeljek, dne 25. januarja, so se stali po petih letih zopet zunanji ministri štirih velesil. Rusijo zastopa zopet Molotov, Veliko Britanijo Eden, Ameriko Dulles in Francijo pa Bidault.

Po dolgih in težkih diplomatskih pripravah je vendar prišlo do srečanja, v katero stavi ves svet velike upe.

Po načrtih zapadnih velesil bi moralo stati na dnevnem redu nemško in avstrijsko vprašanje ali celo avstrijsko in nemško vprašanje. Ker so ravno zapadne velesile tako odločno postavljale avstrijsko vprašanje na prvo mesto, je obstajalo upanje, da bo prišlo do podpisa državne pogodbe za Avstrijo.

Na seji zunanjih ministrov je prvi govoril Francoz Bidault, ki je v bistvu povedal mnenje Zapada in naglasil je, da bi državna pogodba za Avstrijo bila najlažje rešljivo vprašanje berlinske konference in ravno tu bi imeli vsi zastopniki velike svetovne politike priliko, da pokažejo dobro voljo. Britanski zunanji minister je dodatno ponudil Rusiji posebne varnostne garancije. Govoril pa je seve za svobodne volitve v obeh delih Nemčije, ki naj bi se vršile pod mednarodno kontrolo (kakor znano Rusi take volitve in tudi njih mednarodno kontrolo odklanjajo s trditvijo, da so Nemci itak zrel narod, naj volijo sami). Tretji govornik je bil ruski zunanji minister Molotov.

Molotov je stavil točen predlog dnevnega reda za berlinsko konferenco.

1. Koraki za zm. njšanje mednarodne politične napetosti in sklicanje konference petih velesil, torej tudi komunistične Kitajske.

2. Nemško vprašanje in zagotovitev evropske varnosti.

3. Državna pogodba za Avstrijo.

Že ta razvrstitev v pogledu dnevnega reda kaže, da je rešitev avstrijskega vprašanja postala neverjetna. Prva točka sama vsebuje toliko problemov iz vsega sveta, da verjetno konferenca v Berlinu niti tega vprašanja ne bo mogla s pridom obdelati, še manj pa rešiti.

Drugi dan konference, ki se bo po skupnem sklepu vršila vsak dan od 15. ure naprej, je govoril ameriški zunanji minister Dulles. Njegove izjave so bile resne in mirne ter odločne. Odločne predvsem v pogledu ruske zahteve, da bi sodelovala pri ureditvi evropskih vprašanj tudi komunistična Kitajska. Dulles je naglasil, da ruski predlogi ne pomenijo koraka naprej v poravnavi nasprotij med Vzhodom in Zpadom. Dulles je poudaril, da ima berlinska konferenca predvsem nalogo, da uredi nemško in avstrijsko vprašanje. Nemški komentariji k berlinski konferenci naglašajo, da je in ostane francosko nemško razmerje jedro vsega evropskega vprašanja. Poslanec v Bonu Otto Lenz je izjavil, da je nevtralna in neoborožena Nemčija za Nemce nesprejemljiva.

Politična napetost med Anglijo in Španijo

Kakor smo že poročali, je španska vlada vložila v Londonu protest proti nameravanemu obisku angleške kraljice Elizabete dne 10. maja 1954 v Gibraltarju, na najjužnejšem delu Pirenejskega polotoka. Gibraltar je straža ob vratih iz Atlantskega v Sredozemsko morje. Na tej točki seve v veliki meri sloni varnost pomorske trgovine. Španci pa v tej zvezi zatrjujejo, da je pač Gibraltar njihova last.

V glavnem mestu Španije, v Madridu so se vršile hude demonstracije proti Angliji, ki so zahtevale Gibraltar za Španijo. Britanski minister Selwyn Lloyd pa je izjavil, da bi utegnile imeti proti angleške demonstracije ob priliki obiska kraljice v Gibraltarju dalekosežne posledice.

Brezposelnost dela skrbi

Tekom zadnjega meseca se je število brezposelnih v Avstriji naprej stopnjevalo in doseglo skoraj pol milijona ljudi. To dejstvo dela tako delavcem samim, kakor tudi delavskim sindikatom ter vladi mnogo skrbi. V tej skrbi so se zastopniki delavskih sindikatov s predsednikom poslancem dr. Böhmom na čelu oglasili pri vladi, da bi našli pot hitre zaposlitve večjega števila delavcev.

Delegacijo delavskih organizacij sta sprejela kancler Raab in vicekancler Schärff ob navzočnosti socialnega ministra. Pri tem razgovoru je naglasil kancler, da je letos pripravljenega za zaposlitev delavcev mnogo več denarja in da bodo z deli takoj začeli, kakor bo to dopuščalo vreme. Zidarska dela pri tem mrazu pa bi bila tako draga, da bi z določenimi vsotami ne bilo mogoče doseči predpisane cilja.

cije, njegova obsodba drugi korak, ki pa bo izval tretjega v razvoj narodov in države pozitivnega, da bo dal svobodo tiska, svobodo vere in svobodo življenja in zopet upostavil razmerje od človeka do človeka, katero pri vsaki diktaturi hudo trpi.

Dr. Hugo Schwendenwein

V četrtek, dne 21. januarja 1954, je v bolnici v Wolfsbergu umrl dvorni svetnik dr. Hugo Schwendenwein. Pokojni je bil od leta 1946. deželni šolski nadzornik za srednje šole na Koroškem.

Do marca 1938 je bil profesor in direktor na učiteljski v Celovcu. Nacisti so ga vrgli iz službe. Leta 1945 pa je prevzel ravnateljstvo celovške realke.

Z dvornim svetnikom dr. Schwendenwein-om je zgubilo koroško šolstvo najmočnejšega predstavnika, priznanega in spoštovanega šolnika. Bil je človek z izrednim znanjem na vseh poljih, odločen v svojih zahtevah in vendar človek, ki je poznal in upošteval tudi človeške slabosti njemu podrejenih.

Koroški Slovenci smo z nadzornikom Schwendenwein-om zgubili velikega prijatelja. Zgubili smo človeka, ki je z izrednim razumevanjem zasledoval slovenske zahteve po ureditvi šolskih razmer v deželi. Dvorni svetnik dr. Hugo Schwendenwein je že leta 1949 izdelal podroben načrt za slovensko gimnazijo, katerega je predložil po koroški deželni vladi prosvetnemu ministrstvu. On sam je pri vsaki priliki upravičenost in potrebo take srednje šole tudi zagovarjal in utemeljeval. Pokojni nadzornik je sam največ doprinesel, da so se razmere na učiteljsku bistveno izboljšale.

Naj se v domači zemlji odpočije od svojega neumornega dela.

V ponedeljek, dne 25. januarja, je izredna množica spremljala rajnega na centralno pokopališče v Celovcu. Najvišji predstavniki cerkvene in svetne oblasti na Koroškem so korakali pred krsto.

Pogrebne obrede je vodil krški škof dr. J. Köstner osebno. Na grobu so se od rajnega poslovili zastopniki šol, učiteljskih organizacij, ministrstva za prosveto in dežele.

Prosvetnega ministra dr. Kolba je na pogrebu zastopal sekcijski šef dr. J. Vogel-sang, ki je na grobu tudi spregovoril in naglasil važno delo, katero je pokojni vršil kot šolski nadzornik in v marsikaterem vprašanju bil tudi svetovalec prosvetnega ministrstva. Bil je mož jeklenega značaja in trdne krščanske načelnosti.

V imenu koroške dežele je govoril gospod deželni glavar Ferdinand Wedenig, ki je v svojem govoru poudaril obširno znanje, trdno značajnost dvornega svetnika Schwendenweina. Gospod deželni glavar je na grobu še posebej poudaril, da je bil pokojni tudi v zadevah dvojezičnega šolstva na Koroškem prvi svetovalec vlade in da so bili njegovi nasveti tako premišljeni in stvarni, da so v vsakem pogledu držali. Ravno to delo pa je postavilo dvornemu svetniku Schwendenweinu poseben spomenik v koroškem šolstvu in preko tega.

Zbor celovških učiteljskihnikov je pel žalostinke.

Sekavski škof

Sekavska škofija je dobila novega škofa v osebi g. dr. Josipa Schoissovohla. Novi sekavski škof je bil od leta 1949 škofijski administrator za Gradišče. V nacističnem času si je pridobil posebne zasluge za ureditev finančnih vprašanj, ko je država ukinila vse dotacije katoliški cerkvi. Nadalje je bil župnik velike mestne fare na Dunaju v Mauerju, kjer si je pridobil velike dušnopastirske izkušnje. Sekavski škof izvira iz delavske družine in je rojen leta 1901.

Dosedanjemu sekavskemu nadškofu dr. Pavlikovski-ju pa je graška mestna občina zopet podelila častno članstvo, katero so mu bili dali že leta 1937 in so mu ga narodni socialisti leta 1938 odvzeli. Diplomsko častnega članstva je izročil graški župan dr. Speck.

Politični teden

Po svetu ...

V ponedeljek popoldne se je pričela berlinska konferenca, o kateri smo sicer že mnogo pisali, katero moramo pa tudi tokrat v političnem tednu omeniti na prvem mestu. Od dneva, ko to pišemo, pa do izida časopisa, bodo že marsikateri stvari iz poteka znane in te boste brali na drugem mestu v našem listu. Upam, da soglašajo v glavnem o tem, kar smo dosedaj pisali o takih konferencah in o odnosih med Vzhodom in Zapadom.

Tudi berlinska konferenca more ostati samo le korak naprej ali nazaj do miru na svetu, za katerega sta odgovorni Sovjetska zveza in Združene države Amerike kot velesili, ki posedujeta skoraj vse na svetu, kar je mišljeno pod izrazi „politična in gospodarska velesila“, „atomska velesila“ itd. Od nekdanih štirih je potem Velika Britanija kot tretja nedvomno še dovolj pomembna v vsakem pogledu, medtem ko je Franciji prisojena bolj vloga „častnega“ člana.

Seveda so vse oči uprte v nastop in besede sovjetske delegacije, ker pri njej leži zakopana velika uganka. Po petih letih hladnih in vročih bojev je spet prišlo do neposrednih pogovorov med štirimi velesilami. Bodo tokrat Sovjeti skušali nadigrati Zapad, ali pa so pristali na konferenco iz spoznanja, da drugače ne gre, da sedanje stanje na svetu more voditi samo do vojne — tudi atomske seveda — s čemer postavljajo pa vse na kocko. In prav Sovjetska zveza je po zadnji zmagoviti vojni žela največ. Postavila je svoje meje praktično v sredo Evrope, česar si celo njih optimisti nikdar niso nadejali. Če jim je izpodlel njih vzporedni cilj: svetovna revolucija — o tem iščejo vzrokov druge. Tu se je marsikaj spremenilo: od Titovega odpada preko Stalinove smrti in konca Berije. Tudi ves ta razvoj komunizma kot paralelne linije meče senco na berlinsko konferenco.

Kremelj najbrž želi sožitja z Zapadom, da bi pridobil na času, pregledal svoje pozicije in borbene vrste, preračunal, ali je še vredno spriti atomskega orožja računati na „svetovno revolucijo“ po starih receptih lokalnih prekucij ali je pametneje ta stremljenja prenesti na „evolucionalno“ polje, tam, kjer vojnega rizika ni in kjer danes pač ni težko ubraniti to, kar je bilo izvojevano. Ves komunistični svet je zajel nekaj val ideološke negotovosti, morda znak, da stereotipna forma propuša, da ne najde več kontakta z novim časom, novimi pogledi in možnostmi za razvoj.

Tudi Zapad, bolj Amerika je v zadnjih mesecih marsikje streljala v prazno. Tudi ni držala korak z novim razvojem sveta, čigar polovica je na Vzhodu. Oba tabora sta se, domače povedano, „zabila“. Amerikanci so zdaj morali s svojo nedovršeno Evropsko obrambno armado priti v Berlin. Njih zaveznika sta Anglija in Francija, ki do danes nista hotela slišati kaj prida o tem. Potem je tukaj Zapadna Nemčija, ki je najbolj navdušena za vojaško evropsko obrambno zvezo, pa ima kljub „osi“ z Ameriko na vse strani vezane roke. Pa ponovimo stvari, o katerih govore na berlinski konferenci:

Za Avstrijo je najvažnejše to, v kolikor in kaj bodo govorili o avstrijski državni pogodbi. Avstrijska delegacija je odpotovala v Berlin. Načeljujeta ji zunanji ministri. Figl in podtajnik Kreisky. Z odstranitvijo dr. Gruberja kot zunanjega ministra (ki je medtem bil imenovan za veleposlanika v Washingtonu — kar je preizkušena „fair“ (priznalna) poteza diplomacije preteklih desetletij) naj bi nevtralistična linija avstrijske republike prišla bolj do izraza in privedla do večjega uspeha na poti do državne suverenitete. — Brali smo, da je tudi avstrijska KP poslala svojo tričlansko delegacijo v vzhodni Berlin. Istočasno smo brali, da je sovjetski zunanji minister Molotov obiskal vzhodnonemškega politika Grottewohlja in Piecka. To pa, predno pojde na posvet k svojim trem zapadnim prijateljem. Mimogrede je dejal, da bi udeležba zastopnika komunistične Kitajske mnogo pripomogla k ureditvi na svetu in pripomogla tudi k miru.

Skoraj vsi časopisi tako Avstrije kot inozemstva pa so črnogledi glede avstrijske državne pogodbe. Uradni sovjetski listi so namreč prav v dneh pred konferenco s podarkom pisali, da v Avstriji grade „Alpenfestung“ in da se pripravlja „Anschluss“ —

da zapišemo ta dva pojma, kot sta pač po izvorniku najbolj poznana.

Do državne pogodbe z Avstrijo pa je najmanj ovir na poti in če jo bodo spregledali, potem vemo, da je toliko poudarjena pravičnost le služkinja gospodarjev, potem bomo vedeli, kar nam vsi tako farizejsko prikrivajo, — da bomo šele takrat samostojni, kadar bodo med drugim tudi z našimi interesi svoje kupčije sklenili.

Na vsak način pa ne bodo pozabili tudi Avstriji kaj prijetnega povedati. Da bo šlo tako naprej. Preradi jo imajo vsi.

O Nemčiji govore. Molotov je prišel z zahtevo, da je treba tako zapadno kot vzhodno Nemčijo smatrati kot enakovredna partnerja. Odtod njegov obisk pri Piecku in Grottewohlju. In Zapad je pristal na to, da se bodo pomenkovali enkrat v zapadnem, drugi v vzhodnem sektorju Berlina. Pristal je na sovjetsko mnenje, da gre za mišljenje dveh polovic sveta, ne pa za štiri. Praktično je res tako, moralno ni. — Amerika je še na marsikatero druge zahteve Sovjetov pristala, na zahteve pač prestižnega pomena. Gotovo ne bi, če ne bi Anglija in Francija bile s svojimi slabostmi v ozadju. Francija je veliki adut Sovjetov in po slavi in bogastvu hrepeneča Velika Britanija tudi delno.

Nemci pa so pravzaprav trenutno najrevnejši. Gre za njih kožo, gre za njih bodočnost in kljub dejstvu, da so najvrednejši in najpomembnejši činitelj pri teh razgovorih — pač pa objekt — jim berlinska konferenca ne more prinesiti izpolnitve njih stremljenj po zedinjenju. Vse doživeto je še preblizu po času ... morda so na slabšem od Avstrije — če se ne zgodi čudo.

Najzanimivejši in za vse človeštvo bo pač najpomembnejše, da je Molotov pristal na pogovor z Dullesom o atomskem orožju. Francozi so molčali, Angleži pa so rekli, da se bodo udeležili teh pogovorov „kasneje“. — Iz tega bi sklepali, da sta se oba velemoža, posestnika atomskega orožja drug drugega zbala in si dejala, da bi v tem pogledu bilo vredno se pogovoriti, ker človek nikdar ne ve ... Ker pa je mnogo odraslih otrok okrog njih in še kak stari z izkušnjami je poleg, na katerega se je treba tudi ozirati. Zato so na sporedu tudi stvari, s katerimi sta oba velemoža žonglirala: Koreja, Nemčija, Avstrija, Indokina in vse druge še manjše. Če se bosta zedinila glede tistega atoma, naj bo ta v Teksasu ali Sibiriji pripravljen, potem bomo šele izvedeli, kako bosta izgledali Nemčija in Avstrija.

Južni Tirolci se branijo

Pod gornjim naslovom prinaša „Der Volksbote“ poročilo o položaju nemške manjšine v Južnem Tirolu. V „Tedniku“ smo že pisali, kako stališče je zavzel avstrijski parlament proti krivicam, ki se gode nemški manjšini v Italiji. Z istim vprašanjem se je bavil tudi angleški parlament in ugotovil, da Italija ne izjavi določb pariške mirovne pogodbe iz leta 1946.

Mirovna pogodba govori o samoupravi Južnega Tirola, kjer imajo Nemci tudi večino. Italijani pa so združili Južni Tirol in pokrajino Tridenta v eno upravno enoto, v kateri pa imajo Italijani večino. To je že bistvena kršitev mirovne pogodbe. V tem skupnem pokrajinskem svetu je položaj tak, da je 18 italijanskih in 17 nemških poslancev, tako imajo torej Italijani možnost preglasovati vsak nemški predlog.

Sporno je predvsem vprašanje jezika. Mirovna pogodba zagotavlja jezikovno enakopravnost, v praksi o tem ne more biti govora, čeprav nosijo v Južnem Tirolu vsa javna poslopja dvojezične napise. Veliko skrbi dela Nemcem priseljevanje Italijanov iz južne Italije. To priseljevanje bo tekom nekaj let narodnostno preobrazilo Južni Tirol, tako da bodo tudi v tem delu dobili Italijani večino.

Velik del Nemcev se je za časa nacizma izselil v takratno Nemčijo. Po mirovni pogodbi bi imeli ti izseljenici možnost, da se vrnejo. Premoženjsko razmerje pa je ostalo nerazčiščeno. Tako torej oni Nemci, ki dobijo dovoljenje za vrnitev, po vrnitvi sto-

... in pri nas v Avstriji

Že zadnjič smo poročali, da je Moskovska Pravda med pripravami za konferenco v Berlinu objavila tudi članek iz Avstrije, ki pravi, da se v Avstriji zopet širi misel priključitve k Nemčiji in da to gibanje podpira zapadno nemška vlada v Bonnu. Nadalje naglašajo omenjeni članek, da obstoja nevarnost, da pride avstrijska industrija v nemške roke ali vsaj pod nemški vpliv.

Seve take vesti iz Avstrije niso ravno najboljše priporočilo za razgovore o državni pogodbi za Avstrijo. Tako je avstrijska vlada zavzela odločno stališče proti takim vestem in sta tako kancler Raab kakor tudi zunanji minister naglašala v svojih izjavah časnika, da v Avstriji ni nikogar, ki bi si zopet želel priključitve k Nemčiji. Kancler Raab je poudarjal, da so si velesile v glavnem sporazumne v vseh bistvenih vprašanjih državne pogodbe, da pa iz raznih prestižnih ozirov pogodbe le ne podpišejo. Avstrija odločno odklanja, da bi se avstrijsko vprašanje zopet povezovalo z drugimi mednarodnimi vprašanji kakor se je to godilo do sedaj. Kakor znano so pri zadnjih razgovorih ruski zastopniki spravili avstrijsko vprašanje v zvezo s tržaškim vprašanjem. Končno je kancler v svojem govoru poudaril, da bi v najskrajnejšem slučaju morala berlinska konferenca prinesiti vsaj znižanje števila zasedbenih sil v Avstriji tako, da bi ostala država le več simbolično zasedena. Kakor znano so Francozi iz Tirola in Predarlške velik del svoje vojašine umaknili, isto so napravili tudi Angleži na Koroškem in Štajerskem, mnogo pa je v državi še ameriške in ruske vojašine.

Z ozirom na visoko število umorov v Avstriji zastopa državni tajnik Graf na zborovanjih in v listih stališče, da bi bilo treba zopet vpeljati smrtno kazen za morilce. To zahtevo naj bi potrdilo ljudsko glasovanje.

Na Dunaju je v teku velik proces proti bivšemu ministru dr. Kraulandu. Dr. Krauland je „upravljal“ ministrstvo, ki naj bi imelo na skrbi premoženja, ki so bila leta 1945 brez lastnikov in brez gospodarjev. S tem premoženjem pa se je vršila največja korupcija. Najprej so se vsedle vse tri stranke, ki so po razpadu Nemčije prevzele oblast in to so OeVP, SPOe in KPOe, ter so „delile“. Da so mogle stranke začeti s svojim političnim delom, je bilo najprej treba urediti vprašanje tiskarn in tovarn za papir. Ta vprašanja stojijo tudi sedaj v ospredju tega procesa. Obtožnica je bivšega ministra Kraulanda hudo obremenila. V

jijo v neki gospodarski praznini.

V pokrajinskem svetu se je vršila ostra debata o tem neznosnem položaju med nemškimi in italijanskimi zastopniki. Pri tej debati pa je predsednik pokrajinskega sveta g. dr. Odorizzi pojasnil končne namene Italijanov, ko je dejal: „Mi moramo stremeti za višjo človeško skupnostjo, ki nas bo vse združevala in stopila v eno enoto. To pomeni premostitev nacionalizma. Pri tem pojmovanju ni prostora, da bo ena skupina omejevala naravno ekspanzijo druge grupe.“ (Ali nismo ponovno tudi pri nas na Koroškem slišali podobne misli, da gre vse stremljenje za tem, da bi se stopili v eno enoto, vsak, kdor pa se temu po naravnem in božjem pravu upira, je vsaj iredentist, opomb. uredn.)

Stranka južno-tirolskih Nemcev je stavela vladni stranki Demokristjanov v Rimu naslednje zahteve:

1. Enakopravnost jezikov.
2. Sprejemanje uradnikov v razmerju obeh narodnosti.
3. Finančna sredstva, ki odpadejo po odstotku na Južni Tirol.
4. Ureditve vprašanja občinskih tajnikov, ki so sedaj državni uradniki.

Rešitev teh vprašanj pričakujejo v prvih mesecih tega leta. Kdaj bode prišla? In tudi to še ne pomeni ureditve vsega vprašanja, ker pač tudi besedilo pariške mirovne pogodbe ni dovolj in tudi ni dovolj točno zajamčena garancija za izvedbo določb.

Kraulandovem zagovoru pa letijo puščice na vse strani in hudo zadevajo tudi njegove bivše ministrske kolege, ki so tudi še sedaj v vladi. Ker je proces odmerjen na tri mesece, bomo gotovo še doživeli marsikatero iznenadenje. Danes bi bilo vsekakor preuranjeno, če bi hoteli po dosedanji sliki zapisati že sodbo.

Tudi na Koroškem so plazovi zahtevali eno žrtev in sicer je to Blaž Peitner, predsednik upravnega sveta Kestag v Borovljah. Ponesrečil se je na rebrih Vrtače v Karavankah.

Cenijo, da so plazovi v Tirolu in Predarlški napravili okoli 50 milijonov šilingov škode. Zvezna vlada je izdala poziv na vse avstrijske prebivalce, da bi prispevali za poravnava škode. Prispevke je treba vpslati na poštni čekovni konto štev. 18.000.

V smučarskem športu je v zadnjem času avstrijsko moštvo izredno dobro odrezalo. Tudi ženski zastopniki športa so se dobro postavili.

V zadnjem času so pričeli pobirati tudi podpise proti dvojezični šoli. Tako nam poročajo iz Spodnjih Trušenj in iz Brda pri Smohoru. Ti in tudi drugi pojavi jasno izpričujejo, da je vlada s svojim novim korakom vnesla v vasi samo novega nemira in nepotrebnega vznemirjenja.

Na Koroškem so priprave za občinske volitve v polnem teku. Iz razumljivih vzrokov hočejo sedaj vladne stranke pokazati volilcem predvsem to, kar so napravile in zamolčali to, česar niso naredile. Za oboje pa nosijo enako odgovornost.

Slovenci pa bomo tudi pri občinskih volitvah polagali predvsem važnost na to, da pridejo v občinske odbore domačini, ne pa volksdajčerji iz vseh delov sveta.

Dne 18. decembra 1953 je „Kärntner Landeszeitung“ objavila novi osnutek zakona za dvojezične šole in pri tej priliki tudi obljubila, da objavi številke ljudskih štetij od leta 1900 naprej. Do sedaj teh številk niso objavili. Mi jih sicer itak poznamo, oni pa so se jih ustrašili, ker preveč jasno izpričujejo, da nekaj le ni bilo v redu.

V vsakem slučaju pravilno in dosledno

Poročali smo o sodbi in obsodbi člana centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije ter predsednika jugoslovanske skupščine Milovana Djilas-a.

Edini zagovornik, ki je dvignil svoj glas za obtoženega Djilasa, je bil Dedijer, pisec znane knjige o življenju in delu Maršala Tita.

Zasedanje je otvoril maršal Tito sam in podal tam tudi sliko, ki je nastala radi Djilasovega pisanja. Med drugim je maršal Tito povedal: „Tovariš Djilas je namreč že prej pisal članke. In ko me je nekoč to jesev vprašal: „Stari, kako gledaš na moje pisanje, kaj misliš o njem?“, sem rekel: „Veš kaj, so nekatere stvari, s katerimi se ne strinjam, v glavnem pa so to dobre stvari in mislim, da tisto dobro ne more biti razlog, da ne bi pisal.“

Tako je torej maršal sam soglašal z mislimi Djilasa, ki so imele namen, da izsilijo enakopravnost vseh državljanov pred zakonom.

Zanimivo pri tem je tudi, da po obsodbi Djilasa in odvzemu vseh javnih funkcij Djilasa in Dedijer nista več smela odpotovati na Švedsko in Norveško, ker sta imela povabilo, da obiščeta tamšnje socialiste.

Drugo zanimivo pri tem pa je, da je „Slovenski vestnik“, ki je dal časa prinašal ponatis celih strani iz Dedijer-jeve knjige, takoj ustavil priobčevanje iz te knjige.

Občinske volitve

Volilni imeniki za občinske volitve dne 14. marca 1954 bodo v prvi polovici februarja na vpogled. Ne zabite pregledati volilnih imenikov in vrekamirati vse izpuščene volilne upravičence.

Volilni predlog ali kandidatno listo je treba pripraviti do 21. februarja 1954. Predlog mora podpisati najmanj 25 volilnih upravičencev dotične občine.

Volilno pravico ima vsak avstrijski državljan, ki je 31. decembra 1953 dopolnil dvajseto leto.

Pasivno volilno pravico pa ima po sklepu koroškega deželnega zbora sedaj vsak državljan, ki je dokončal 31. decembra 1953 svoje 24. leto.

Naročniki, pozor! Predzadnji številki lista smo priložili položnice. Prosim Vas, da se teh položnic poslužite in plačate naročnino za tekoče leto. Kdor pa je za lani že v zaostanku, naj se sedaj spomni tudi na to. Naročnina znaša na mesec tri šilinge in celoletno šil. 36.—.

Korošci, zavarujte pri K'ALABRAND!

(Koroška deželna zavarovalnica za škodo po ognju)

Celovec - Klagenfurt, Alter Platz 30

Tel.: 18-46, 18-47

Pouk slovenščine na celovškem učiteljišču

Z novim šolskim letom 1945/46 je bila tudi v obširnejši meri vpeljana slovenščina na celovškem učiteljišču. Ustanovitev dvojezičnih šol je zahtevala učiteljskega naraščaja, kateri bi obvladal oba deželna jezika. Za te kandidate je bila vpeljana na učiteljišču slovenščina kot učni jezik. Vsi učenci in učenke z elementarnim znanjem slovenščine so bili po letu 1945 združeni v posebnih tečajih. Poučevala sta se n. pr. prvi in drugi letnik, tretji in četrty in peti letnik zase (fantje in dekleta skupaj) po tri ure slovenščine tedensko. V petem letniku sta bili poleg tega določeni še dve uri za metodični del dvojezičnega pouka. V posebnih tečajih so lahko tudi nemški dijaki prostovoljno obiskovali slovenščino. Naslednji pregled naj nam nazorno predloži, kako so bili združeni posamezni letniki prva povojna leta v posebnih tečajih. Rimške številke označujejo fantovske, arabske dekliške letnike.

Slovenščina kot učni jezik

I., II., 1., 2.: 3 ure tedensko;
III., IV., 3., 4.: 3 ure tedensko;
V., 5.: pet ur tedensko (od teh dve uri metodike). To je torej skupno 11 ur slovenščine.

Slovenščina za prostovoljce

I., II., 1., 2.: 3 ure tedensko;
III., IV., V., 3., 4., 5.: 3 ure tedensko.
Torej skupno 6 ur slovenščine.
Poleg tega se je poučevala slovenščina dve uri tedensko tudi za bodoče otroške vrtnarice. Na teden je bilo torej skupaj predvidenih za slovenščino 19 ur.

Takšno je bilo stanje, ko je septembra 1951 prevzel na celovškem učiteljišču slo-

venščine nezadostni red, bi niti ne bil dolžan delati ponavljalnega izpita, ker nobena odredba ni določala, da je slovenščina na učiteljišču obvezna.

Tudi pri zrelostnem izpitu iz slovenščine je pri negativnih izidih dijak še vedno imel možnost sprejeti maturitetno spričevalo s pravico poučevanja na ljudskih šolah z nemškim učnim jezikom.

Takšno stanje je za tako važen predmet, kot ga predstavlja za učiteljski naraščaj slovenščina trajno nevzdržno, posebno še, če pomislimo, da so se morali dijaki in dijakinje slovenščine učiti dodatno angleščini in to vedno popoldan. Bili so torej z enim jezikom več obremenjeni, kot drugi dijaki. Tudi tukaj je bilo treba poskrbeti za občutno olajšavo.

V ta namen je predložil prof. slovenščine preko ravnateljstva 6. decembra 1951 in 2. oktobra 1952 obširno poročilo o trenutnem stanju poučevanja slovenščine na učiteljišču šolskim oblastem, nakazal na že zgoraj navedene težave ter prosil prosvetno ministrstvo na Dunaju, naj uzakoni na zavodu slovenščino kot obvezen učni jezik ter oprosti vse dijake in dijakinje obiskujoče slovenščino kot učni jezik od angleščine.

Na podlagi zadnjega predloga je bila s šolskim letom 1953/54 na celovškem učiteljišču slovenščina od ministrstva za prosveto obvezno namesto angleščine za vse tiste učence vpeljana, kateri vstopijo v zavod že z elementarnim znanjem slovenščine. Razume se, da pridejo za obisk tega predmeta v poštev le dijaki in dijakinje, kateri so zmožni slediti razlagi in obdelavi učne snovi že od prvega letnika dalje v slovenskem jeziku. Ti učenci obiskujejo torej: nemščino, slovenščino in latinščino, vsi ostali dijaki, brez znanja slovenščine pa nemščino angleščino in latinščino. Po tej novi odredbi se vrši pouk slovenščine dopoldan, vzporedno z angleščino. Ker pa se poučuje v posameznih letnikih angleščina le dve uri, slovenščina pa tri in v višjih letnikih štiri in celo pet ur na teden, bo nekaj ur slovenščine tudi še v bodočih letih odpadlo še deloma na šesto uro dopoldan in nekatere ure na popoldan. To pa zaradi urnika in velike obremenitve dijakov na tem zavodu, nekateri letniki imajo tedensko celo 44 ur pouka, drugače tehnično ni mogoče izvesti. Vsekakor se bo vršil pouk pretežno dopoldan.

Kdor želi od slovenskih dijakov obiskati angleščino, od nemških dijakov pa slovenščino, ima to priliko tri ure tedensko v tečajih za prostovoljce.

Z novo odredbo je bila določena tudi metodika dvojezičnega pouka od tretjega let-

nika dalje. Po novem zakonu se vrši torej poučevanje slovenščine po sledečem načrtu:

Slovenščina kot učni jezik

I, 1 3 ure tedensko,
II, 2 3 ure tedensko,
III, 3 4 ure tedensko (od teh ena ura metodike),
IV, 4 3 ure tedensko,
V, 5 3 ure tedensko,
IV, 4 1 uro metodike dvojezič. pouka,
V, 5 2 uri metodike.

16 ur slovenščine.

Slovenščina za prostovoljce

I, 1 3 ure tedensko,
II, 2 3 ure tedensko,
III, 3, IV, 4, V, 5 3 ure tedensko,

6 ur slovenščine.

Za slov. tečajnice seminarja za otroške vrtnarice so predvidevane tri ure tedensko. Slovenskemu pouku je določeno torej skupaj 25 ur na teden.

Poučevanje vsakega predmeta se more seveda vršiti le na podlagi dobrih učnih knjig. Tudi teh je za slov. na učiteljišču manjkalo. Zato je bila v ta namen na zavodu ustanovljena med šolskim letom 1952-53 slov. knjižnica, katera obsega že 650 novih knjig.

Za pouk je odobrilo ministrstvo tri slov. čitanke za srednje šole, z začetkom šolskega leta 1953-54 pa poseben učni načrt za slovenščino na učiteljišču.

Dijaki in dijakinje se z veseljem učijo slovenščine, najlepši dokaz zanimanja od

strani dijaštva je stalno naraščanje števila slovenščino obiskujočih. Obvezno poseča slov. 56, prostovoljno pa 40 dijakov in dijakinj. Skupaj torej 96 učencev in učenk.

Danes so slov. otrokom vrata na celovško učiteljišče odprta. Starši bi se morali te možnosti tudi posluževati. Nezaupanje, ki so ga imeli v ta zavod do konca druge svetovne vojne Slovenci, je bil upravičen. Slovenski dijaki, v kolikor so sploh imeli vstop v to šolo, niso imeli nikoli prilike se dobro izvežbati v materinščini. Šele sedaj se gradi tudi našim otrokom na učiteljišču enakopravnost. Slovenski dijaki in dijakinje imajo v gospodu ravnatelju dr. Seiwaldtu voditelja šole, kateri razume in ustreza tudi njihovim željam in potrebam.

Za sprejemni izpit na učiteljišču je predpisano 14. leto starosti, obisk glavne ali pa nižje srednje šole. Ravnateljstvo sprejema celó nadarjene otroke, kateri so dovršili le ljudsko šolo.

Najbolj manjka na učiteljišču slov. fantovskega naraščaja. Na dvojezičnem ozemlju še dolgo ne bo zadosti učiteljev z vsemi predpogoji, kateri so potrebni za poučevanje na teh šolah. K tem predpogojem spada zrelostni izpit iz slovenščine in drugi učiteljski izpit (Lehrbefähigungsprüfung) v tem jeziku.

Veseli nas, da je temelj, na katerem se lahko razžiri in izpopolni pouk slovenščine na celovškem učiteljišču, položen. Ta ugotovitev nam daje upanje do učiteljskega naraščaja, ki bo dobro obvladal oba deželna jezika.

Dr. I. V.

PRIPOVEDKA

Rad poslušam pripovedke,
ki so polne jarih kač;
danes so že silno redke,
zna jih le še kak berač.

Dedek pa, sedeč pri peči,
dosti takih zgodb še vé;
zmeraj hoče kakšno reči
o strahovih, to sevé.

O čarovnicah na gori,
hvali divjega moža;
mного govori o mōri,
ki ljudem miru ne dá.

Hude strupe zagovarja,
kadar koga piči gad;
kaže na stekleno gōro,
riše nam zakleti grad.

Slika nam Matjaža kralja,
ki nekje pod Peco spi;
brada mu krog mize raste,
kjer nad tisoč let sedi.

Prav do znamenja nas spremlja.
kjer se poti križajo;
točno med polnočno uro
se duhovi bližajo.

Kakor kipi — vsi brez glave.
tihi, kot da sanjajo;
v bele halje so zaviti
ter se križu klanjajo.

Deci pa, ki ga posluša,
vstajajo lasje pod strop;
ker strahovi jo plašijo,
vleče si noge pod strop.

Limbarski

Bolje je kos kruha v žepu kakor pušelje
za klobukom.

Bolje je krivico trpeti kakor storiti.

Bolje je lačen biti kakor raztrgan hoditi.

Bolje je lačnemu zaspati kakor dolžnemu vstati.

„Slišal sem, da je Marengo bil iz vašega hleva,“ mu je knez pokadil.

Cimbura je obstal in zastavil gostu pot. „Gospod knez — kaj — kako ste rekli? Vi veste o Belčku? Povejte, prosim, kje je ta ljuba žival!“

Gost je presenečeno gledal na Cimburo, ki je naravnost gorel od nepočakane radovednosti in kakor da ni on, se je nepotrežno ljivo prestopal, zgubil je ves mir in resnobno umirjenost in razburjeno govoril: „Kdor koli bi mogel o njem kaj vedeti, vsakega vprašam, vprašujem vojake, na šteknu v grad sem šel, toda knez je bil bolan za rano in se zdravil nekje v toplicah. Niti domov ni prišel iz vojske. Obljubili so mi sicer, da bodo povprašali, obljubili, toda ne izpolnili. Gosposka obljuba — zgubal“ je zamahnil Cimbura z roko, poln trpke zagrenjenosti.

„Torej še do danes niste pozabili na žrebca?“ se je nasmehnil knez.

„Kako bi mogel! Kdor je imel to žival v rokah, jo je moral vzljubiti!“

„In bi ga spoznali?“

„Mislim, da bi ga spoznal, prav pod sedlom je imel skoraj za dlan veliko liso in na vratu pod grivo bulico, majhno bulico — kakor oreh debelo. Ali morda kaj veste o njem?“

„Ne vem, sosed Cimbura, toda vprašal bom kneza. To vam obljubljam in videli boste, da tudi gosposke obljube držijo.“

„Prosim, prav lepo prosim,“ je izrazil željo Cimbura, toda knezove oči so že bile v ograjeni staji, čez katero so radovedno kukale konjske glave.

(Se nadaljuje)

J. Š. Baar — Al. Nemec:

ZEMLJA IN LJUDJE

Roman

(53. nadaljevanje)

Volno znamo ne samo počesati, ampak tudi spresti, da bo obleka za praznik lepša, jo tudi obarvamo in tkalec napravi za ženske sukneni kanafas, za nas pa barvano ali sivo sukno. Z volnenimi koci pokrivam svoje konje — in pozimi nosimo vsi tople volnene nogavice. Tudi za golega berača se pri nas dobi volna. Pa sinovom in hčeri dela žena iz volne obleko za balo.

Knez je obstal in pazljivo poslušal. „No dobro,“ je dejal, ko je Cimbura obmolnil, „oblači res, da oblači vas gospodarstvo, toda vsega, kar za življenje potrebujete, menda doma ne pridelate.“

„Ne vsega, ampak skoraj vse. Jem najrajši to, kar doma pridelam. Od svojih mladih nog — izvzemši vojaška leta — jem mleko in drobim vanj kruh — tečen in dišeč črn kruh, kakor je črna in dišeča naša zemlja, iz katere ga dobivam. V Putimi ni mesarja, mesa ne kupujemo in ne jemo drugače kakor ob spominih, ko se tudi piva napijem. Jajca, kaša in ješprenček, grah in leča, proso in mak, od zelenjave pa korenje, redkev in zelje, skuta in maslo pa pšenica in ječmena moka, to nas živi na kmeth. Če se nam zahoče poslastic, imamo presne in suhe česplje, hruške, jabolka ali krhlje, edina začimba je sol in kar raste na vrtu — petršilj, hren, čebula, česenj in majoran.“

„Ne kadite?“

„Da, kadim. Podlegel sem tej slabosti v moških letih. Kadim ob košnji ob jasnih

jutrih, kadim vse leto zvečer po delu, le ob žetvi odložim pipo kakor vsi drugi na vasi; toda tudi tobak bi rodila moja zemlja, ko bi le gosposka dovolila. Iz vojske na Ogrskem sem prinesel tobakovo seme. Po toliko letih sem ga našel v papirju in ga posadil v Hradišču pri Kovandu na vrtu — in zrasel je tobak — do pasu visok. Tedaj sta iz Piska prišla orožnika in financar, z globo sta grozila meni in gospodarju, porazala sta vsega, razen treh stebel, in ga odnesla v Pisek. Tako je to, gospod knez,“ je končal Cimbura, „kmet lahko živi iz svojega in tudi mora živeti, dobro živeti. Zemlja, radodarna mati, je naša hraniteljica — iz nje smo ustvarjeni, po njej hodimo in vanjo se bomo vrnili. To je ljubeča mati — zlobna do zlobnih — stroga do nemarnih, toda za vse vedno pravična. Ljubi jo, obdeluj jo, skrbi zanjo in dala ti bo blagoslovljen sad, zanemarjaj jo, pa te bo udarila, da boš od glada umiral. Z delom in z znojem kaže kmet svojo ljubezen do nje. Z lenobo pa svojo pregrešno malomarnost in brezbržnost. Našemu sosedu Klasku se je srce odtujilo zemlji in se oprijelo puške, divjega lova, lovil je meso, kruh mu je pa ušel, navzel se je pitja, navadil se kart in mesta; zemlja ga je stresla s sebe, posestvo ga več ni živilo, moral je prodati dom, na katerem je njegov rod živel bogve kako dolgo, dokler ni po lenuhu izumrl,“ to je Cimbura govoril tako, kot da kneza ni, govoril je sam zase v vročem navdušenju. Ko je skončal, je nastala tišina.

„Kirikiki!“, se je zdajci oglasil kokot in oba, kneza in Cimburo, prebudil iz razmišljanja.

„Prav imate, popolnoma prav, lepo ste

to povedali, iz svojega mora človek živeti, pa vendar ne sme biti lakomen, vsakemu mora dati, kar mu gre, in zase čim manj žele, na teh temeljih je treba graditi življenje in to bi ta kmetijska šola morala učiti“, je rekel knez.

„Da, predvsem to,“ je potrdil Cimbura, „in šele nato razlagati o strojih, umetnih gnojilih, semenih in plemenih.“

Prišla sta h kravjemu hlevu. Ko sta vstopila, so začele vstajati mirno ležeče krave in so se zdravo pretegovale. To so bile sive, južnočeške kravice, drobne, tako zvane „česke buše“.

„Cimbura, ali ste videli mojo govejo živino?“ je vprašal knez.

„Videl in občudoval. Nikakor ne morem doseči, da bi moja živina tako zrasla kakor knežja, čeprav ljubim vse, kar je popolno in veliko.“

„Tukaj torej nazorno vidite, kaj napravi plemc in nega. Plemenske bikce kupujem iz Švice in dam, če treba, tudi tri, štiri stotake za enega. Tudi hlev je slab. Okenca so premajhna in nizka, strop je prenizek in zračenje ni dovoljno. Lesene jasli vrzite ven in jih nadomestite z zidanimi. Lestve dajte proč ali pa jih namestite nižje, posebno teletom, da jim ne bo treba stegovati se navzgor. Pri tem jim pada prah v oči, v križu se upognejo in postajajo grda.“

„To je sveta resnica,“ je soglašal Cimbura in je takoj iz kravjega hleva odprl vrata v konjušnico.

„Kobil ni doma, pokazal vam bom pa žrebeta,“ je veselo, skoraj ponosno spregovoril gospodar in prehitel plemenitaša. Na lašč je pustil najlepše za konec.

CELOVEC

Vsako nedeljo in praznik je v stari bogoslovni cerkvi v Priesterhausgasse nedeljska služba božja ob pol 9. uri.

CELOVEC

Dne 17. januarja je praznoval znani ortoped in bandažist Franc Trauner v Celovcu svojo šestdesetletnico. Istočasno je obhajal tudi 35 letni jubilej svojega dela kot mojster. G. Trauner je bil od ustanovitve državne delavnice za proteze njen predsednik in tudi predsednik tekstilne zadruge. Marsikateri tovariš se z veseljem spominja Traunove človekoljubnosti. Istočasno je praznoval tudi svoj tridesetletni zakonski jubilej.

Tudi mnogim kmetom je fa. Trauner pomagala s svojim strokovnim delom v bandažah in ortopedičnih izdelkih. Naj bi se podjetje tudi z naprejši veselilo dobrih uspehov v svojem delu, s katerim pomaga mnogim ljudem, ki so telesno pohabljeni.

VERA IN DOM

Mesečnik za družino in prosveto je izšel v novi obliki. Je to že šesti letnik kulturnega glasila, ki si utira pot v slovenske družine. Tokrat je list izredno pester in pri naša tudi vrsto prispevkov iz Tržaškega in Gorice. Pogrešamo le sliko iz domačega kulturnega življenja kakor smo jo svoj čas slišali vsaj enkrat na mesec v celovškem radiu.

Pri nas na Koroškem

vo, pa je bandrala v svojo novo hišico Jera Podlesnik. Sicer je bolj pod lesom, tako da ne pridemo prav pogosto tja, vendar sodimo, ker se iz dimnika krepko kadi, da tudi tam vlada zadovoljstvo in blagodejna zavest, „doma smo“. Ne smemo pozabiti omeniti, da omenjene družine niso same, temveč imajo več ali manj pridnih sinov ali hčerk, ki so veliko doprinesli k dograditvi teh domov. Mi stari vaščani se prav veselimo novih sosedov in jim želimo, da bi se prav dobro počutili med nami, kajti ljubo doma, kdor ga ima. Čestitamo!

Pa še Serajnikova (glej Album Koroške) bo, kot kaže kmalu tako daleč, da bosta z ženko zapihala v novi „šporherd“. Najbrž jima bo še večkrat mleko čez všlo, ko se bosta razgovarjala, koliko truda je bilo treba preden sta prignala vse tako daleč.

Slika pa ne bi bila popolna, če ne bi povedali, da še dve drugi hišici rasteta. Začeti je pač vedno težji kot pa končati. Kar korajžno naprej in gotovo tudi uspeh ne bo izostal!

In še vsi skupaj, cela vas, smo nekaj „scimprali“. Popravili smo namreč že zelo zanemarjeno vaško znamenje ob cesti. Slika g. Jerina je izvršil delo v splošno zadovoljstvo vaščanov. Ena izmed slik predstavlja Mater božjo iz Brezij. „Prišla si med nas, o ljubljena Mati,“ so zapeli pevci, ko smo znamenje blagoslovljali. Sicer imamo še več za poročat, se bomo pa rajši še drugič oglasili.

KOT

Mi smo zadnji v koledarju. Novo leto pa smo otvorili z veseljem dogodka. Dne 5. januarja se je rodila družini Pavel Igerc in Mariji rojena Čapelnik, deklica. Pri krstu so ji dali ime Eva Marija. Za botra sta bila Vido in Terezija Kotnik, rojena Igerc iz Derbeše vasi. Ob priliki krstitja so g. župnik blagoslovili Pavletov novi dom, ob navzočnosti staršev, brata in sester. Vesel dan je bil za družino, ko se je nov, lep sončni dom blagoslovil. „Ljubo doma, kdor ga ima.“ Tako si misli Pavel. Mi mu čestitamo k temu domu, ki ga je postavil s svojimi pridnimi rokami in s pomočjo staršev, ki so dali zemljišče in les, cela družina pa je pomagala z delom. V veselju in miru ter v lepi sosesčini naj živi mlada družina na mnoga leta na svojem domu, tujino ste itak občutili, ko ste bili zunaj v Nemčiji.

DVOR

Pri Krakorcu so doživeli z novim letom veliko veselje. Kmetija ima že več let deklo, niso pa imeli „pavra“. 8. januarja pa se je rodil družini Ignac Fera in Marija rojena

David naslednik našemu gospodarju. Pri krstu so mu dali ime Ignac. Očetovo ime naj nosi, saj bo očetov naslednik na Krakorčevi kmetiji, tako so določili. Za botra pa sta bila Pavel in Marija Prutej pd. Vižarja iz Dvora. Oče Nac pa naj ima vedno isto veselje s svojim Nacejem, kakor ga je imel, ko se mu je sporočilo, da se mu je rodil sin!

LETINA

Družina Albin Wastl in Otilija rojena Szczuka je dobila kot novoletno pozdrav in novoletno darilo malo Dorico. Kaplan Nemec so jo sprejeli po krstu v božje kraljestvo na zemlji v sveto Cerkev.

RINKOLE

Hud mraz je pritisnil. Od kvatrne nedelje že nismo videli več Šmihelske cerkve od znotraj. Kakor svoja republika smo postali. Radio in časopisi nam povedo, kaj je na svetu novega. V Vogerče gremo samo taktar, kadar je kak pogreb. Drugače pa smo postali bolj sami zase. G. župniku pa smo zelo hvaležni, da pridejo vsako nedeljo maševat v Rinkole. Stari ljudje lahko gredo in mi tudi brez napora in brez mrza opravi mo nedeljsko dolžnost. V Šmihel je predaleč in v Vogerče prestrmo čez hrib. Hribernikova mati boleha, a upamo, da bodo kmalu zopet ozdraveli!

PODGORA PRI VEČNI VASI

Les, katerega so drvarji spravili s Pece se je vozil iz Lužiš v Podgoro k cesti, da ga od tam traktor ali avto odvažajo v Šinčo vas k firmi Leitgeb.

Letos ta vožnja ni trajala dolgo, ker je mladi Pratnaker iz Večne vasi s svojim Steyer-tractorjem vlekel po 40 do 50 hlobov naenkrat. Kar zanimivo je bilo pogledati, ko se je 36 do 40 metrov dolga koca vlekla za traktorjem. Razume se, da so bili drugi s konjsko vprego malo ljubosumni. Pa kaj hočeš! Vsak hoče svoj les v boljšo ceno spraviti.

Pri vsem tem pa tudi nesreča ni mirovala. Pri vlačanju hlobov se je Bavčejeve mu očetu splašil konj in ga dobil pod kopta ter ga hudo poškodoval. Zelimo mu, da bi kmalu ozdravel!

Hudobna ženska iz Večne vasi je prišla razgrajati v Podgoro k Verjantu. Ko ji je Verjantova mama pokazala vrata, se je tako razsrdila, da jo je s svetilko, katero je imela v roki, udarila po zobeh. Udarci je bil tako hud, da je Verjantova mama morala iskati pomoči pri zdravniku. Zaradi svojega surovega dejanja, se bo morala dotična ženska zagovarjati pri sodniji.

VEČNA VAS PRI GLOBASNICI

Na dan Sv. Treh kraljev smo na tukajšnjem pokopališču položili k vednemu počitku Dihurjevih mater. Kljub slabemu vremenu se je pogreba udeležila ogromna množica ljudi, da ji izkaže zadnjo čast. Rajna Dihurjeva mati je bila globoko verna, bila je članica matrne Marijine družbe. Odlikovala se je tudi na tem, da svoje narodnosti ni nikoli zatajila in radi tega je uživala tudi globoko spoštovanje. Na grobu sta ji zapela v slovo večki moški in mešani zbor in nam vzbudila spomin na mlada leta rajne matere, ko je bila tudi ona cerkvena pevka domače cerkve. Enega pa smo pri pogrebu pogrešali, to je domačega g. župnika.

Rajni naj bo Vsemogočni dober plačnik! Domača zemlja naj ji bo lahka, naj v miru počival! Zaostalom pa naše sožalje.

ŠMARJETA PRI VELIKOVCU

Naša župnija šteje z želinjsko podružnico vred okrog 920 duš. Rojenih in krščenih je bilo lanske leto 20 otrok. Umrlo jih je 8, poročenih je bilo pa 7 parov. 140 družin naroča škofijske cerkvene liste, mohorjanov je pa 40.

Ker nam je bela žena lani prizanesla, zato letos tembolj razsaja. Tekom 9 dni je bila kar trikrat na obisku. Najprej je prišla po Mornovo mater, ki je dosegla 85 let, nato je šla v Brankovco po najstarejšo faranko — Breznikovo mater, ki je dosegla 87 let, nato pa je rešila dolgega trpljenja Tkavčevo Leno, ki je umrla v starosti 81 let. Pri pogrebu Breznikove matere je govoril tudi laični govornik — zastopnik okrajne kmetijske zbornice, ki je med drugim tudi dejal: pot pokojne Breznikove matere na pokopališče je bila pot „schnurstraks in den Kärntner-himmel“. Veselilo bi nas, ko bi natančneje mogel opisati, kako si predstavlja svoj „Kärntnerhimmel“. Zalujočim družinam naše sožalje, rajnim pa večni mir!

KORPICE

Staro leto je minulo, stopili smo v novo in Bog ve, kaj nam bo prineslo. Božične praznike smo tudi srečno preživeli. Pred prazniki pa smo nosili Marijo po vasi. Vsaka hiša je bila srečna, katere je mogla dati Mariji streho.

Snega je zapadlo kar dovolj, tako da lahko spravljamo drva iz gore domov. Drugi pa spet večkrat pogledajo na Trbiž, da si ugasijo žejo in da si nabavijo raznovrstne dobrine.

Smrt je tudi pobrala iz naše vasi Silvano Samonig, staro komaj 6 mesecev. Umrli je v Celovcu v bolnišnici. Prizadetim staršem izrekamo iskreno sožalje.

Občinske volitve se bližajo in zopet bodo prihajali k nam ljudje z raznovrstnimi obljubami. Seveda jim ne bomo ničesar verjeli, žalostno dejstvo pa je to, da je OF-arija zopet šla s socialisti. Sicer jih razumemo, povelje je povelje. Mnogo jih sicer ni v naši vasi, toda ti ljudje dobro vedo, (Nadaljevanje na 5. strani)

MLINI, drobilniki, kotli, radio-aparati, šivalni stroji, posnemalniki in vsi ostali kmetijski in gospodinjstvi stroji najceneje in pod ugodnimi pogoji v zalogi strojev

Johan Lomšek

Št. Lipš, Post Eberndorf

Zastopnik za Rož Matevž MIKLAUČIČ, GORINČICE pri Št. Jakobu v Rožu

NONČA VAS

Ko začne zima trkati na vrata si moramo pač neredko priznati, da smo za silo pač porihnili. Manjka nam pa seveda še tega in drugega, torej smo bili le malo preleni. Ko smo se poslovili od starega leta, moramo tudi priznati, da smo bili v tem oziru malo leni, kar se tiče dopisov iz našega kraja. Upamo, da bo letos boljši.

V minulem letu so se pri nas vselile kar tri družine v nove hiše. Prva je prebandrala Jamnikova mama s svojo hčerko. Prav srečna se počuti v svoji hišici, samo jo včasih jezi, ker še vedno noče priteči voda. Včasih bi bilo treba hitro skuhati kofček, pa ta mrcina noče priteči. Zdaj ko je začela že zima kimati, pa sta se Lojz in njegova žena Lenka preselila iz spodnje vasi na zgornji konec. Ko sta si vse tako lepo zrihtala, bi za vse na svetu ne dala te srečne zavesti, da je ta topla streha nad glavo njuna last.

Na zadnji dan v starem letu, na Silvestro-

LURD — svetovni fenomen

(3. nadaljevanje)

Obe ženski sta naročili Bernardki, naj vpraša gospo, če dovoli, da tudi onidve tekom teh 14 dni z Bernardko prihajata semkaj. Priказan je odgovorila: „Da, naj le prideta s teboj. Onidve in še drugi. Želim mnogo ljudi tukaj videti.“

In zdaj je prihajala Bernardka skozi 14 dni vsak dan k votlini. Od vključno 19. februarja do vključno 4. marca.

V teh 14-tih dneh je prikazen dvakrat izostala. Torej imamo v teh 14-tih dneh samo 12 prikazni.

Pri četrti prikazni sta šli tudi Bernardkina mati in Bernardkina teta z Bernardko k votlini. To jutro se je zbralo pri votlini že sto ljudi. Ljudje, ki so videli zamaknjeno Bernardko — so rekli: „Kako lepa je, kako čudovito lepa!“ In mnogih oči so se napolnile s solzami.

Pri tej prikazni se je zgodilo nekaj posebnega. Medtem ko je Bernardka v zamaknjenju molila pred votlino, je zaslišala, jezne glasove in klice, o katerih se ji je zdelo, kakor da prihajajo iz notranjosti zemlje. Bilo je kakor pričkanje in zmerjanje velike razburjene množice. En močan glas pa je prevpel vse druge in hripavo kričal: „Reši se! Reši se!“ Nebeška gospa se sprva ni brigala za to. Ko pa je hrup postajal zmeraj večji, je dvignila glavo in je gledala z resnim, zapovedujočim izrazom čez Gav, odkoder se je slišalo vpitje posebno strahotno in grozeče. Od tega trenutka je začel hrup ponehavati, glasovi so umolknil in se poizgubili kakor hrup hitro bežeče tolpe.

Satan je poizkusil motiti prikazni, a ga je že sam pogled nebeške Gospe zapodil v beg.

Pri peti prikazni je bilo navzočih že 500 ljudi.

Pri šesti prikazni je bilo navzočih že na tisoče ljudi. Pri tej viziji (prikazni) je bil navzoč tudi lurski zdravnik dr. Dozous (Dozú). Vere je sicer imel malo ali pa sploh nič, a stvar ga je zanimala in jo je hotel preiskati. Med zamaknjenjem je Bernardko zdravniško preiskal. Sam

piše o tem tako-le: „Bernardka je padla na kolena, njen obraz se je kmalu spremenil in je kazal, da je stopila v odnošaje s svojo prikaznijo. V tem trenutku sem hotel vedeti, v kakšnem stanju se nahaja njen krvni obtok in njeno dihanje. Prijel sem eno njenih rok in sem položil prst na njeno žilo. Žila je bila mirno in pravilno. Dihanje je bilo lahko. Nobena reč ni kazala pri mladi deklici na preveliko razdraženje živcev.“

Pri tej prikazni se je Bernardkin obraz razžalostil in dve solzi sta ji pritekli po licih. Bernardka je po ekstazi (zamaknjenju) rekla: „Gospa je za nekaj časa obrnila svoj pogled proč od mene. Je gledala preko mene v daljavo, se obrnila nato zopet k meni in na moje vprašanje, kaj jo žalosti, je rekla: Moli za uboge grešnike, moli za bolni svet!“

Po tej, šesti prikazni, je mislila državna oblast, da se mora brigati za dogodka pri Masabielski votlini in da mora temu zbiranju ljudstva pri votlini napraviti konec. Zastopniki te oblasti so bili: državni pravdnik Dutour (izg.: Ditur), policijski komisar Jacomet (Žakomé) in mestni župan Lacadé (Lakadé).

Začeli so Bernardko zasliševati. Hoteli so Bernardko pripraviti do tega, da bi jim obljubila, da ne bo več hodila k votlini. Grozili so ji, da jo bodo dali zapreti. Vse zastonj! Deklica jim ni hotela obljubiti, da ne bo več hodila k votlini.

„Vprašam te torej: Ali mi obljubiš v tem trenutku, da ne boš več šla k votlini?“ je rekel državni pravdnik Ditur. Z veliko odločnostjo in mirom je odgovoril otrok: „Ne, gospod, tega ne morem obljubiti.“

„Ali je to tvoja zadnja beseda?“

„Da, gospod!“

„Potem pa marš naprej! Kaj bo sledilo, boš že videla!“ Še bolj dolgo jo je zasliševal policijski komisar Žakomé. Bil je preiskovalni sodnik v Lurdu. Uporabil je vso svojo spretnost, da bi Bernardko pripravil do tega, da bi mu obljubila, da ne bo več hodila k votlini. Podvrgel jo je križnemu zaslišavanju. Laskal se ji je, potem ji je zo-

pet grozil. Hotel jo je zvesti, da bi se zapletla v protislovja. Vse zastonj! Bernardka je vstrajala pri tem, da je prikazen res videla, da si tega ni izmislila in da se ne laže. Slednjič je rekel komisar:

„Ali mi daš zagotovilo, da ne boš več šla k votlini?“

„Ne! Kajti Gospoj sem obljubila, da bom še prišla.“

„A takol!“ je zdaj nenadoma zakričal preiskovalni sodnik z orjaškim glasom in je poskočil s svojega sedeža. „Ti torej meniš, da naj se mi udamo tvojim neumnostim in da naj se damo od tebe za nos voditi? V trenutku mi obljubiš, da ne boš več šla k votlini, sicer te dam po orožnikih odpeljati v zapor.“

Eno uro je trajalo zasliševanje.

V tem je nekdo močno potkal na duri. Komisar je stopil k durim, jih odprl in zakričal ven: „Tu notri nihče ne sme vstopiti! Kaj hočete?“

„Jaz sem oče tega otroka in hočem svojo hčer!“ je rekel dninar Subiru, kajti on je bil, ki je potkal na duri. A strogi pogled uradnikov ga je navdal s strahom. V zadregi je stal tukaj in je sukal svojo kapo v rokah.

Komisar pa je naredil dobrovoljen obraz, je zaupno potrepljal moža po rami, mu je velel, naj ustopi in je rekel:

„Oče Subiru pazite na svojo hčerko. Ona je na najboljšem potu v zapor. Za sedaj jo še izpustim, pa samo pod pogojem, da ji strogo ukazete, da se mora votline izogibati. Če ne bo ubogala, bo čutila trdoto kazenske postave.“

Prestrašen in ustrašovan je rekel oče Subiru: „Gospod, če tako hočete, pa naj bo. Midva oba torej, mati in jaz, ji bova prepovedala hoditi k votlini. In če ji midva prepovema, bo kot ubogljiva hčerka gotovo ubogala.“

„No dobro, pojdiva sedaj: Če pa se moja želja ne bo upeševala in se bo škandal še nadaljeval, mi boste vi sami odgovarjali za to.“ S temi besedami je komisar Subirjeva, očeta in hčerko, odslovil.

(Dalje prihodnjic)

Pri nas na Koroškem

(Nadaljevanje s 4. strani)

kaj so socialisti že pri nas naredili. Naša vas leži sicer tako nerodno, da je razdeljena v dve občini, Bistrica pa vas deli. Toda navezani smo le bolj na Sv. Lenart, kajti tam imamo šolo in farno. In glej v tej naši fari nameravajo vzeti dvojezično šolo, kakor smo to brali v časopisu. Sam deželni glavar je prinesel ta osnutek na vladno sejo. Toda, da nameravajo vzeti dvojezično šolo v Sv. Lenartu, to je pa višek. Dobro se še spominjamo, ko je bil zvezni predsednik dr. Körner v naši občini in je takrat sedanjí župan zahteval odpravo dvojezične šole za Podkloster, to je tisti župan, ki je glavni kandidat na socialistični listi. In s takimi ljudmi se brati OF. Res slabo so vzgijali tega gospoda župana v tistih časih, ko so imeli partizani po gozdovih svoja bivališča. Namreč sam gospod župan je bil pri partizanih in je takrat gotovo uvidel, da bi boljše vozil, ko bi znal tudi on slovensko. To je sedaj zahvala za to, da so mu rešili takrat življenje pred nacistično drhaljo. Pa le naprej po tej poti, to je ja korak naprej, kakor je pisal lani Slovenski vestnik.

Naša vas je skoro 100 odst. slovenska, toda mi nismo za luno. Kot pevci cerkvenega pevskega zbora smo prišli že večkrat med naše brate na Goriško in v Trst. Tam smo pa videli kaj imajo tamkajšnji Slovenci. Pa trdi zopet Vestnik, da ima naša slovenska manjšina več pravic kakor pa vse ostale manjšine po drugih državah. Ja kje pa to drži! Ali nimajo Primorski Slovenci stokrat več pravic kot jih imamo mi!

RADIŠE

Kmečka gospodarska zveza je pripravila pri nas kuharski tečaj, katerega vodi gospodična Marta Trampuš in ki bo trajal pet tednov. Lepo število deklet se je poslužilo možnosti, da se v kratkem času mnogo nauči.

APACE

Minulo nedeljo, dne 18. t. m., sta imela Rieplow Hanzej kot ženin in Marička Kruk, ki jo je bil prejšnji režim preselil iz njene poljske domovine k nam, kot nevesta svoj veliki dan. Poročil ju je domači župnik, č. g. Boštjančič. Vesela svatba pa je bila pri Jakobču.

Novoporočencema želimo mnogo sreče in božjega blagoslova na skupni življenjski poti.

SREDNJE TRUŠNJE

Ko je vlada objavila novi osnutek zakona za dvojezične šole, so se seve zganili tudi pri nas, da bi dosegli popolnoma nemško šolo. Pobirali so podpise, da bi pač tudi pri nas bilo tako kakor v Malem Št. Vidu ali v Slovenjem Šmihelu, namreč nemško.

Le počasi! Tako hitro celo Prusi ne stre-ljajo!

PEČNICA, ZG. ROŽ

V poletju 1953 smo postavili našim padlim iz druge svetovne vojne lep spomenik pri podružni cerkvi v Srednjih Borovljah. V sredini so v marmor vklesana imena 36 padlih, na levi strani pa je upodobil naš slikar g. Jerina angela, ki kliče k vstajenju, na desni freski pa je vstali Kristus. Napisu so v obeh jezikih. Ploščo je napravil kamnosek g. Rauter iz Sattendorfa v zadovoljstvo vsega prebivalstva. Za ta spomenik je precej daroval naš rojak Frac Smole iz Amerike.

Dne 21. novembra t. l. pa je obhajala Vaznikova družina svojo srebrno poroko. Lepo je bilo pogledati, ko sta oče in mati

v spremstvu svojih štirih otrok stopala pred oltar sv. Gregorija v Srednj. Borovljah, kjer sta si pred 25 leti obljubila zakonsko zvestobo. Č. g. Barbič pa so to slavje v cerkvi z lepimi besedami še oplešali. Po sv. maši so se zbrali na Vaznikovem domu sorodniki in pevci ter z lepimi pesmimi povzdignili vso slavnost in razveselili navzoče.

Dne 27. XII. pa je praznovala Božičeva družina poroko svoje hčerke Fanije. Mačičev Mihej iz Reke se je priženil na Božičevo kmetijo. Sin edinec je namreč padel, oče pa si je polomil obe nogi, tako da ni več sposoben za delo. Z Mihejem je dobila hiša res pridnega naslednika. Vesela svatba pa se je vršila pri Ravšu v Spd. Borovljah. Po stari navadi je bilo precej šelmov, ki so kradli nevesto, družico in še celo rjušnico, katere pa so kmalu zasledili v sednji Vaznikovi hiši in jo odkupili. Zabavali smo se lepo prijetno in je vladalo domače razpoloženje.

Dne 5. januarja t. l. pa je nenadoma umrl na Osojčici, kjer je vozil les, Jos. Wuzela, pd. Zečjak, katerega so mrtvega pripeljali domov. Pokojnega smo pokopali dne 7. t. m. ob veliki udeležbi na pokopališču v Pečnici. V slovo so mu zapeli pečniški pevci na domu in ob grobu. Vsi ga bomo pogrešali, ker smo izgubili z njim dobrega sosedo in vaščana najbolj pa žena, ki je vrh tega še boleha.

LOČE OB BAŠKEM JEZERU

Tudi pri nas imamo že par tednov kuharski tečaj. Dekleta prav rada zahajajo v kurz, katerega je priredila Kmečka gospo-

darska zveza. Prostore pa so dobila dekleta v znani Pušnikovi gostilni. Veselimo se že zaključne prireditve, da bomo videli, kaj dekleta znajo v kuhinji in kaj na odru, da bomo lažje izbirali neveste. Kakor čujemo bo ta slovesni praznik 21. februarja.

LOGAVES

Še v starem letu smo spremili k zadnjem počitku velezaslužno skrbno mater, 80-letno Marijo Schwan, pd. Mežnaro. Pogreba se je udeležilo lepo število ljudi. Poslovila sta se od nje v ganljivih besedah domači g. provizor g. Mörtel in naš bivši župnik g. Kanduth, sedaj dekan v Velikovcu. Domači pevci so njej pa zapeli lepe žalostinke, tako na domu kot ob grobu. Kot mnoge naše matere je bila tudi rajna celo življenje obložena z delom kakor z vzgojo svojih otrok, s katerimi so se medsebojno zelo ljubili. Težko je njej bilo vedno pri srcu, ko se sin Primej ni vrnil iz vojne in ostal nekje v Rusiji. Naj počiva rajna v miru, otrokom pa naše sožalje!

Kot prva žrtev smrti v Novem letu pa je postal Valentin Aicholzer pd. Jošt na Žopračah, komaj 56 let star. Trpel je dalje časa vsled raka v želodcu. Bil je zelo priden in skrben gospodar. Pred vojno je bil tudi v občinskem odboru od naše stranke izvoljen zastopnik. Pogreba se je udeležilo mnogo ljudstva. Domači, kakor tudi lipški cerkveni pevci so mu zapeli na domu in ob grobu poslovične pesmi, g. župnik se je pa od njega poslovil v lepih besedah ter ga stavil drugim za življenjski vzgled.

Ostalih, to je ženi in sinovom naše sožalje; rajni pa naj v miru počiva!

Francoz o Sloveniji

Marcel Schneider je mladi francoski romanopisec. Doslej je napisal 7 romanov, ki jih odlikuje izredno lep slog. Razen tega je glasbeni kritik znanega pariškega dnevnika „Combat“.

Letošnje poletje je prebil v Sloveniji. Svoje vtise iz naše lepe dežele je zgostil v 21 strani obsegajočem pesniško navdahnjenem članku z naslovom „Slovenski šopek“, ki ga je objavil v novembrski številki francoske revije „La Table Ronde“, katero urejujejo znani književniki François Mauriac, Gabriel Marcel, Jean Mistler, Thierry Maulnier in Charles Orengo.

Članek „Slovenski šopek“ ima tri dele, in sicer: „Nagelj“, „Rožmarin“ in „Roženkravt“. O teh simboličnih naslovih pravi Schneider:

„Če govorica rož ne laže, pomeni ta simbolični šopek strastno gorečnost, zvestobo in umetniške darove. Te tri značilnosti, ki pa same po sebi še ne označujejo vsega, vendar dovoljujejo temu čudovitemu narodu, da vidi v tem rastlinskem grbu svojo podobo, ki je prav nič ne spravlja na laž. Njegovo zgodovino predstavlja vrsta nesreč: Slovenija jih je preživela kot po nekakšnem čudežu. Kako neki se je mogla upirati germanskemu tlačanju in ohraniti svoj jezik, svojega duha in svoje navade? Vidite, v tem je slovenski ponos in — naše občudovanje.“

Nato obravnava vlogo slovenskih pesnikov v političnem vstajenju slovenskega naroda in pravi:

„Kako so prazna obravnavanja o prepadu med poezijo in dejanjem, umetnostjo in življenjem! Sonet ali pesmica sta prav tako pomembna kot vojna bitka. Prešeren je prvi pesnik na Slovenskem. Treba je videti, s kakšno milino ga Slovenci obkrožajo; jaz nisem še nikdar videl bolj ljubljenega pesnika!“

V poglavju o „Nagelju“ razmišlja Schneider o Črtomirju in vojnih invalidih, ki jih je srečal ob Bohinjskem jezeru, o Bogomili

in Bledu, Blejskem gradu in Blejskem otočku. Na koncu tega poglavja podaja razgovor s tajnikom zveze književnikov Jugoslavije, Aleksandrom Vučom, in pisateljem Ivom Andričem.

Pod naslovom „Rožmarin“ razmišlja Schneider o slovenskih žrtvah v drugi svetovni vojni, o njihovih pokopališčih v Strmecu pod Mangartom, v Begunjah in pod Ljubeljskim prelazom.

V poglavju „Roženkravt“ pa obravnava slovensko pesem, o kateri pravi:

„Slišal sem lepo število teh zelo starodavnih, pozabljenih ali novejših pesmi in pritegnila so me nase zavoljo raznolikosti ritma in tonov, drznosti modulacij, svobodnosti in pesniške fantazije. Veliko jih diha nekakšno gorečo melanholičnost, najbolj ve-sele pa se povzpno do nebrzdanega veselja, ne da bi padle v vulgarnost ali plitkost. Zdrave so kot gorski zrak in prozorne kot planinski potok.“

Schneider hvali slovensko gledališko življenje in okus, ki je — po njegovem — povprečno večji kot v Franciji.

Na koncu govori pisec o našem Devinu, o Prešernu in o izkopavanjih v Stični, kjer si je po nesreči zlomil nogo. Zato se poslav-lja z občutenimi besedami:

„Zbogom potovanja! Ne bom videl v slovenski Istri strahotnega mrtvaškega plesa v cerkvi Marije na Škrilju, ne Bele krajine in njene narodne umetnosti, in ne pošastnega jezera, ki izgine včasih pod ravniciami Krasa, in ki je kljub temu zelo razburilo mojo domišljijo. Zbogom tudi Postojnska jama, katere nadrealistične vizije bom poznal samo po litografijah starega letopisca Valvasorja!“

Nauk s Koroške

V naslednjem prinašamo del uvodnika glasila tržaških Slovencev „Demokracija“ z dne 8. januarja 1954. Uvodnik govori o nasvetu zamejskim Slovincem, naj ti sodelujejo z naprednimi silami v dotičnih državah.

„Demokracija“ je dosledno zagovarjala slovenske potrebe in tudi slovensko stališče in piše z ozirom na razmere na Koroškem in politiko „Demokratske fronte delovnega ljudstva“:

Koroška deželna vlada je namreč objavila osnutek novega zakona o ureditvi dvojezičnosti na osnovnih in srednjih šolah na Koroškem. Osnutek predvideva ukinitve dvojezičnega pouka na 37 osnovnih šolah, v katerih sta bila po uredbi iz leta 1946 obvezna slovenski in nemški jezik. Zanimivo je, da je „Primorski dnevnik“ poročal o tem težkem, pripravljajočem se udarcu za koroške Slovence šele 29. decembra in še to v kratki notici, s samimi šestnajstimi vrsticami komentarja, medtem ko je „Corriere di Trieste“ poročal o tem že 25. decembra v obširnem članku s štirikolonskim naslovom, v katerem beremo med ostalim, „da je ukrep posledica stalnega nazadovanja števila slovensko govorečih ljudi na Koroškem...“, kar se opaža med ostalim tudi v Italiji in na Gradiščanskem... in kar je popolnoma naravno“. Tako utemeljuje svoj predlog namreč avtorji zakonskega predloga. „Corriere di Trieste“ ve tudi povedati, da se bo število dvojezičnih šol na Koroškem v primeru, da bo zakonski osnutek potrjen in sprejet, zmanjšalo za 38,7 odstotkov, torej za dobro tretjino.

Taka je v svoji goli stvarnosti prava velika „pridobitev“ nove iz Ljubljane ukazane manjšinske politike, ki pri koroških Slovincih samo pomaga ubijati narodno zavest in zaupanje vase, pri krajevnih partnerjih drugih narodnosti pa je dovedla do zmanjšanja spoštovanja in upoštevanja ljudi, ki nočejo politično stati na svojih lastnih nogah. Naj bi ta izkušnja bila nauk vsaj za primorske Slovence, kateri se še niso uklonili novim težnjam sedanjega vodstva v matični domovini.

Če hočemo, da se nas bo upoštevalo in da se nam bo kaj dalo, potem moramo ob vsaki priliki najprej pokazati, da smo.

To je veljalo včeraj, velja danes in bo veljalo jutri.

Na poti domov...

Svetloba mi v daljavi zaželjena
brli kot soj iz tihih bivališč,
ki kaže pot do blaženih svetlišč...
Ko tam bi bil! mi želja je iskrena. —

Domov! Oh kam? Vsa pota so meglena
tostranska, ki drve skoz nični vrtič.
Zdaj tu — zdaj tam me vara cilja blišč. —
Resnica je povsod — kot pes — tepena!

Kot samotar skoz dan in noč le tavam,
nemir me v duši žge. — Naprej! Domov!
Samo do groba vidim pot življenja. —

Kot brodolomec v oceanu plavam,
igrača svetu sem, strasti valovom...
Kje pravi dom? Kdaj konec hrepenenja?
Val. Polanšek

Voljo živo da SCHLEPPE-PIVO

ZA SMEH

Oskrbnik planinske kočje pri-poveduje o strašnem mrazu, ki ga je doživel.

Smučarji ga vprašajo: „Koli-ko pa je bilo stopinj?“ - Se-demintrideset!“ - „Računaj-mo po Celziju ali Reaumur-ju?“ - „Ne, po Božiču je bi-lo!“

Samo do konca prihodnjega tedna!

Stoffhaus Tschernutter

Celovec, Karfreitstrasse 1

Kvalitetno blago po najnižjih cenah v:

živanih odejah, perilu, flanelih,
volinu in blagu za plašče

Pozanimajte se za našo veliko

inventurno prodajo,

ki traja do 6. februarja 1954.

Globoko znižane cene

Trgovska hiša

Grüner

CELOVEC — Klagenfurt, Burggasse

Lambretta 125 ^{LD}/₅₃

Najpopolnejši nemški motor-roler

z kardam pogonom TAKOJ DOBAVLJIV

za ceno šil. 13.200.—

z električnim zaganjačem šil. 14.300.—

Generalno zastopstvo za Koroško

JULIUS RIVA

AVTO-TRGOVINA

CELOVEC, Rosentalerstrasse, tel. 31-91

Velika razprodaja plaščev in tekstilij v trgovski hiši

Do 6. februarja 1954

G. UMSCHADEN

Celovec-Klagenfurt — Am Fleischmarkt

Nudimo Vam **Najboljše** od dobrega in lepega,
kar imamo, v velikanski izbiri in po brezkonkuren-
čno nizkih cenah!

Do 6. februarja 1954

Josip Stritar

Zgodovina slovenske knjige bo vedno beležila ime Josipa Stritarja med najpomembnejše, četudi je danes med našim ljudstvom domala pozabljeno in so Stritarjeve pesmi in povesti vsaj mlajšemu rodu skoro neznane.

Kot organizator slovenske književnosti je Stritar postal naslednik našega Janežiča. Kot pesnik, romanopisec in kritik stoji Stritar sredi druge polovice prejšnjega stoletja kot osrednja postava slovenske lepe knjige.

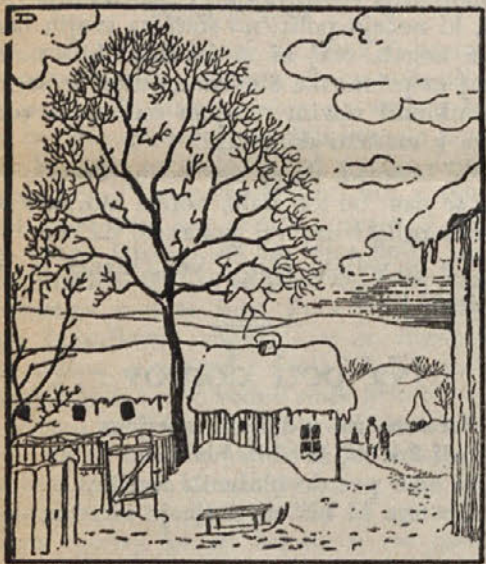
Obenem z Levstikom je uveljavil pri nas do tedaj malo upoštevana pravila pravega pesništva, razpršil je oblake, ki so zakrivali najsvetlejšo zvezdo na slovenskem pesniškem nebu, Prešerna, ustanovil prvi slovenski leposlovni list „Zvon“ in v mnogih pesmih in povestih širil v izbrani besedi svoje človekoljubne misli med našim narodom.

Iz vseh Stritarjevih del govori povdaren Slovan, ki motri svet bolj z očmi srca kakor z očmi razuma. Svet je Stritarju solzna dolina in gorje ter beda človeštva sta globoko odjeknila v njegovem pesniškem srcu. Skrbí ga usoda brezposelnih, zato opozarja premožne na socialno vprašanje. Stritar je predvsem glasnik ljubezni in prerok slovenske bodočnosti. S svojim prirojenim usmiljenjem naj prinese Slovan in z njim Slovenec srečo vsemu človeštvu, tako vzklíka Stritar v pesmi na svoj rod:

Sovraštva svet je poln in poln prepira,
v temo zavita je resnica!

Kdo v bran se stavlja bode sili jezni,
kdo luč prinesel bratovske ljubezni?
Ti, rod moj, mili rod, ti hudobijske,
sovrastva razdejal boš carstvo kletu.
Komu pač v srcu blažje srce bije,
komu za bratov srečo bolj je vneto?
Ti boš pomiril smrtne razprtije,
prinesel ljudstvu bratovljubje sveto!

ZA BISTRE GLAVE

Otroci se veselijo bele snežne odeje. Vsi hitijo po sanke na podstrešje ter se gredo voziti na bližnji hrib. Enega pa je nenadoma zmanjkalo. Ali ga najdete?

Strani.
Ršitev: Če obrnete sliko na glavo, boste videli osebo, ki jo iščete, ob robu na desni.

KRIZANKA

Besede pomenijo; vodoravno:
1. To sem jaz in si ti. 7. Produkt iz lesa. 13. Se razume, je tako. 14. Rimski pozdrav. 16. Baskiško mesto v Španiji. 17. Pod, temelj. 18. Vrsta kmečkega dela s skromnim zaslužkom. 20. Kratice avstrijske poročevalske agencije. 21. Kratica majhne utežne enote. 23. Dober... 24. Izpiti na dušek. 25. Dva soglasnika, ki sta v slovanskih jezikih pogosto skupaj. 26. Napad (tujka). 28. Slovansko kinstno ime. 29. Zveza (tujka). 30. Italijansko glavno mesto. 32. Redek (nemški). 33. Element, iz katerega pridobivajo atomsko energijo. 34. Se je imenovala včasih „Rim-Berlin“. 36. Azijski narod, znan iz borb z našimi predniki. 38. Verdijeva opera. 40. Grška črka. 42. Domače moško kinstno ime. 44. „Naprej!“ (tujka). 46. Predsednik egipčanske države. 48. Prva beseda pri štetju. 49. Mladi kralj. 51. Prihodnjik. 52. Delavčev orodje. 53. Skrajšano domače kinstno moško ime. — 54. Najvišje bitje na zemlji.

Navpično: 1. Kar nam vsem manjka. 2. Konica. 3. Ne malo, temveč mnogo ali... 4. Iz Adamovega rebra. 5. Nikalnica. 6. Priimek in ime največjega slovenskega pisatelja. 7. Ime in priimek novejšega slovenskega pisatelja. 8. Vprašalnica, ki se zaobesča. 9. Tiktaka. 10. Zunanji del sadeža. 11. Ženski osebni zaimek. 12. Celina. 15. Osebni zaimek v množini. 18. Padavina. 19. Vznik. 22. V morje štrleč konček

IZ SLOVENSKEGA KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Iz tajništva Krščanske kulturne zveze

Ker se večkrat pripeti, da pošljejo prosvetna društva uredništvu našega lista vabila za razne kulturne prireditve prepozno in jih radi tega ne moremo objaviti, bi naša Kat. prosvetna društva in Slov. kulturna društva prosili, da nam pošljejo vabila za list čimprej. Vabila in kulturna poročila morate poslati najkasneje do vsakega ponedeljka dopoldne tajništvu KKZ ali pa uredništvu „Našega tednika“. Samo tako bo mogoče, da pridejo vsa vabila pravočasno v list in si tako zasigurate dobro udeležbo.

Priskrbite si za **pust primerne igre**, ki si jih lahko sposodite na KKZ v Celovcu. Del seznama iger smo že objavili, zadnji del pa pride v doglednem času.

Prosvetno društvo, ki rabi **lepake**, „Vabilo na kulturno prireditev“, naj nam to sporoči in bomo takoj poslali.

Sploh pa, ako vam manjka prosvetnega gradiva, ako potrebujete nasvetov, za vse to in za vse drugo se obračajte zaupanjem na svojo novoustanovljeno zvezo, kolikor bomo zmogli, vam bomo radevolje pomagali. Ako boste pa sami prišli v Celovec, oglasite se v pisarni tajništva KKZ, Viktringer Ring 26, pritličje levo, soba št. 5.

Pristopnice. Razposlali smo predsednikom naših prosv. društev pristopnice, da

bodo lahko zbirali člane. Te pristopnice morate izpolniti in ostanejo vknjižene pri društvenem vodstvu. Javite nam čimprej število članov, da bomo lahko tiskali **izkaznice**.

Cez 300 iger imamo izposojenih pri raznih kulturnih skupinah, prosvetnih društvih in posameznih prosvetaših. Vse vljudo prosimo, da nam igre **nmudoma vrnejo**, ker jih nujno potrebujemo. Nadalje prosimo vse, ki imajo še druge igre, kakor so razvidne iz našega seznama, naj nam jih posodijo in pošljejo v prepis. Po prepisu igre takoj vrnejo.

Vabilo

Dekleta gospodinjsko - kuharskega tečaja v Št. Primožu v Podjuni, vabijo vse prijateljice in znance na zaključno prireditev in razstavo, ki bo v nedeljo, dne 31. januarja 1954 pri VOGLU. Razstavo lahko obiščete od 9. ure zjutraj do 5. ure zvečer. Kulturna prireditev s pestrim sporedom se prične popoldne ob pol 3. uri. Po prireditvi poskrbimo vsi skupaj za prijetne urice v domači zabavi.

Na svidenje kličemo tečajnice.

PUSTNA PRIREDITEV

Kakor vsako leto se bomo tudi letos zbrali na tradicionalni pustni prireditvi v **KOLPINGOVEM DOMU**.

V lepi skupni družabnosti se bomo poveselili, tako da nikomur ne bo žal, ki se bo pustne prireditve „Slovenskega kulturnega društva“ udeležil, kajti program bo jako pester.

Najprej bomo videli veseligr „V LJUBLJANO JO DAJMO“, ki predstavlja podeželskega vinskega trgovca, kateremu je prebrisan meščan zmotil hčerko. V skrbi za drugo, da bi tudi nje ne premotil kakšen prefriganec, je zaskrbljeni oče bolj pazil na njo; a vendar je tudi ta s svojim izvoljencem dr. Snojem in s pomočjo navihanega hlapca Pavleta pretentala skrbnega očeta.

Po igri bo zabava z plesom in **BOGATIM SREČOLOVOM**; vmes se bodo prodajali srčki oboževalcem nežnega spola. Katera dobi največ srčkov, bo kraljica večera in pri mizi, pri kateri bo ona sedela, se bodo tudi sladkali z okusno torto.

ZATO VSI SLOVENCİ IZ CELOVCA IN OKOLICE V SOBOTO, DNE 13. FEBRUARJA OB 8. URI ZVEČER V KOLPINGOVO DVORANO!

Slovenske oddaje v radiu

CELOVEC (val 417,2 m)

Poročila in objave pri vsaki popoldanski oddaji.

Nedelja, 31. 1.: 07.15–07.20 Duhovni nagovor. — 07.20–08.00 S pesmijo pozdravljamo in voščimo.

Ponedeljek, 1. 2.: 14.30–14.45 Poročila, objave. Politični pregled. — 14.45–15.00 Okno v svet. — Torek, 2. 2.: 14.30–14.45 Poročila, objave. Zdrav-

niški vedež: Borba proti raku še ni končana. — 14.45–15.00 Slike iz zgodovine: Iz časa preseljevanja narodov. — 18.30–18.55 Slovenska moderna lirika (III): Tone Seliškar, Mile Klopčič in Fran Albreht. — Sreda, 3. 2.: 14.30–15.00 Poročila, objave. Za naše kmetovalce. — Četrtek, 4. 2.: 14.30–15.00 Poročila, objave. Za našo mladino: O zvočnem filmu. — 18.30–18.55 Koncert pianistke Damijane Bratuz. — Petek, 5. 2.: 14.30–15.00 Poročila, objave. Za naše male poslušalce. — Sobota, 6. 2.: 08.45–09.15 Sportni obzorik.

Koroška

Rož, Podjuna, ve doline,
ki v ponočni mi tišini,
čakata na lepše dni.

Sanja pod Dobračem Zilja,
pevec ji pozdrav pošilja,
veter na zapad hiti.

Noč je dolga, je brezkončna?
Ej, kje je dežela nočna?
Srce po njej hrepeni...

Jezernikov Nac

Neprijetno mu je bilo

Kmet: „Ali sem ti vrnil lopato, ki si mi jo lani posodil za sneg?“ Sosed: „Ne še“. Kmet: „Škoda, mislim si jo spet izposoditi.“

Dobre slike

Prijatelj, gledal sem Tvoje slike v razstavi. Pa ti moram reči, da so bile tvoje slike edine, ki sem jih lahko gledal. Preveč jih hvališ, ne verjamem. Res, zakaj pred drugimi slikami je bila taka gneča, da ni bilo mogoče priti blizu.

MLADINA PIŠE:

Radiška dekleta

Na prvo nedeljo v novem letu so radiška dekleta priredila lepo božično igro v pevski sobi mežnarije. Ob vstopu smo se znašli ob vrstah adventnih svečk na pogrnjenih mizah. V desnem kotu sobe je umetno pripravljeno nebo žarelo zvezdic s kraljevsko repatico. Pod tem milim nebom so jaslice pričakovale božjega Deteta in božično drevo je bilo pripravljeno, da dekliška roka prižge svečke na vejah. Pod drevescem so v lepih zavojih pripravljena darilca čakala, da jih duhovni očka razdeli med družino.

V prostoru je vladala prava advetna tišina in zelenkasta luč je klicala k zbranosti. Pa je zadonela pesem: „Vi oblaki ga rosite...“ Istotako deklamacije. Nato je medgorski gospod provizor obrazložil pomen adventnega časa in kako naj se za božič pripravimo. Medtem je radiški gospod prižgal svečko in od tega plamena so se vžigali plamenčki razvrščenih svečk, kakor dušice, ki se pripravljajo na prihod Gospodov. Potem smo čuli evangelij svete noči. Ob petju „Sveta noč“ je božično drevesce zažarelo lučic in zvezdometov. Glorija, glorijska, je donela pesem, napolnila srca in na mizo med lučke so se prizibale jaslice z Jezuskom.

Nato je prijateljica Milka iz Podjune vzpodbujala k slovesnemu praznovanju božiča v dekliškem srcu in v kmečki družini: Božič je praznik ljubezni, dobrote in luči. Ob Sv. družini naj se pripravimo na naš življenjski poklic, ki je v zvestem izpolnjevanju materinstva, telesnega in duhovnega. Tako bomo utrdili vez skupne družine ljudstva naših treh dolin.

Dobrota in ljubezen delata čudeže. To je pokazalo obdarovanje na tej božičnici. Zavožki so romali izpod drevesca v roke vseh navzočih. Nihče ni ostal prostih rok. In smo se veselili, veselili take dobrote radiških deklet. Vso slovesnost so kronale s prisrčno čajanko. Kar 4 ure smo kramljali v pravi družinski povezanosti; nihče ni čutil potrebe po kričanju zabavi. Zato se na prihodnji božič zopet zberemo ob jaslicah.

Dekletom širimo naše domovine pa radiška dekleta kličemo, naj jim sledijo, naj ne zapijo največjih praznikov leta. Vsem, ki so k božičnici prispevali z žrtvami, z besedo in petjem, duhovnemu očku, šimejem in vsem Nancam pa iskreno priznanje in Bog lo-naj!

ZA FANTE

Ne vem kako je to, da sem prostora za fante že v več „Tednikih“ zastoj iskal. Mislim sem, da so fantje pozabili na naš list, da nič ne pišejo. Ali pa je morebiti g. urednik preustrožil ta prostor v drugi — boljši namen. Pa upam, da ne! V zadnji številki pa sem zagledal lep članek od nekega fanta iz Podjune, ki je bil na mestu in tudi aktualen.

Fantje, le pogum ter pišite večkrat, ker gotovo vas bo g. urednik vesel in bo imel vedno kakšen prostorček za vaš rokopis. Pokažimo, da znamo tudi sukati pero, če ne pravilno, pa vsaj zasilno. S tem si lahko priučimo marsikaj ter tako postanemo apostoli dobrega tiska. S takimi pismi se lahko marsikaj zmenimo.

Sprejmite srčen pozdrav od
fanta iz Roža.

Oh, brez rož...

Oh, brez rož mi ni živeti,
trepetaje je srce ihtelo,
ko začelo je veneti
vse, kar še v jeseni je cvetelo.

Morda so zato zbežale
žalostne na sončni jug vse ptice,
li zato tako ječale,
ker poginile so vse cvetice.

Morda se zato pokrije
zemlja s snegom, kot osramočeno,
ker vse žalostno segnijo,
kar na njej cvetelo je medeno.

Morda prosil je iskreno
človek, ko je prva zima bila:
Bog, vsaj rožo daj ledeno,
da me bo sedaj razveselila!

Oh, kako jih občudujem,
čudne rože, ki čez noč vzcvetijo!
Le z očmi jih poljubujem. —
Kot kristalne zvezde se žarijo!

Kaj bi se še zime bali,
Bog nam dela rože kar iz vode!
Kmalu bomo spet dejali
prave rože v pisane posode. —
Valentin Poljšček

GNOJENJE

Najvažnejše gnojilo je hlevski gnoj. Vsebuje največ dušika, nekaj fosforjeve kisline in kalija.

Najboljši gnoj dobimo od živali, ki so krmiljene z močno — beljakovinsko krmo. Vendar je pa od stelje tudi veliko odvisno. Najboljša stelja je slama. Za nastilj uporabimo le rženo in pšenično, ki sta za krmo najbolj trdi in imata tudi najmanjšo krmilno vrednost. Ječmenova in ovsena je zelo dobra za med rezanico. Listje je kot stelja in za kakovost gnoja nekoliko slabše. Dobra stelja je mah, a le samo zato, ker vlago dobro vpija. — Najslabše je smrekovo igličevje, zlasti zeleno, ki vlago ne upija in žaganje, ki gnojnico vpija, a pri razkrajanju v zemlji se tvorijo rastlinske škodljive kisline.

Važna sestavina hlevskega gnoja je dušik, oziroma amonijak. Če stopimo v neprežračen hlev, vonjamo oster amonijak, da nam pridejo solze v oči. S tem imamo dokaz, da se amonijak hitro zgublja v zrak. Čim več vetra, sonca in dežja ima dostop na gnojišče, tem večja je izguba dragocene rastlinske hrane.

Zato moramo skrbeti, da vsakokrat gnoj, ko ga spravimo na gnojišče, sproti dobro potlačimo. To delo lahko opravimo sami ali živinčar, ki ga vodimo po lepo poravnanim gnoju.

Na gnojišču pomešajmo skupaj: goveji, konjski, ovčji, gnoj od prašičev in straniščnik. Tako dobimo gnoj, ki je enako vreden. Gnoj od prašičev je najmanj vreden zato, ker živali hrano zelo dobro prebavi. Straniščnik pa premočan in škodljiv. Le v zmesi z drugimi ga lahko brez škode uporabimo.

Da bo pravilno uložen gnoj ostal dober naredimo gnojišče na takem kraju, da bo zavarovano pred vetrom in soncem. Ako to ni mogoče, ga vsaj od treh strani zavarujemo s krajniki iz katerih naredimo tudi zasilno streho. Stroški so z dobrim gnojem hitro plačani. Tla na gnojišču trdna — be-

uležen gnoj pride v zemljo. To pomeni, da ga ne smemo pustiti v kupcih ali raztrošenega na vetru ali vročem soncu. Zato na njivo navozimo in raztrosimo le toliko gnojga, kolikor ga bo moči še isti dan porabiti.

Izjema je pri jesenskem gnojenju njive za krompir, kjer hočemo doseči godnost zemlje. Gnoj po preorani zemlji enakomerno raztrosimo. Pri tem načinu res ne pridejo vse snovi do veljave, ker se jih res precej izgubi, vendar pa je plast godne zemlje, ki se je naredila pod gnojem, za dober pridelek neprecenljive vrednosti. Tako pognojeno zemljo na pomlad samo preorjemo in za sajenje pripravimo. Lahko pa krompir kar pod brazdo sadimo. Pri tem načinu moramo njivo po sajenju takoj prebrati, ker godnosti škoduje veter in prevroči sončni žarki. Skrben gospodar bo s poiskusom na svoji njivi spoznal vrednost takega gnojenja.

Kmet mora imeti pred očmi, da si vsako leto pripravi toliko hlevskega gnoja, kolikor ga za svojo zemljo potrebuje. Iz prakse vemo, da dohodki niso tako veliki, da bi kmet lahko kupoval, precej draga, umetna gnojila.

Podobno je z gnojnico. Tudi iz nje uha-ja dragoceni dušik — amonijak v še večjih količinah. Zato mora gnojnica iz hleva odtekat po najkrajši poti v gnojnično jamo. Tudi pri odvažanju in črpanju gnojnice, ne odpirajmo jame po nepotrebnem, da ne bo izguba amonijaka prevelika.

Neprimerno je pozimi, ko je zemlja zmrznjena, voziti gnojnico po travnikih in njivah, ker ne more pronicati v zmrznjeno zemljo. Dušik se izgubi in voda zmrzne. Vozimo jo po snegu in skozi vse leto, ko je zemlja vlažna.

Na njivi je zelo dobro gnojilo za peso in korenje. Še boljši učinek dosežemo, ako v vsak sod gnojnice damo nekaj kg superfosfata. Skupaj s kalijem, ki je v gnojnici, dasta visok pridelek.

Dobro je porabljen gnoj, če jo zvozimo na kompostne kupe. Prostor, kjer imamo kompost, naj bo zato blizu gnojnične jame. Na kompost damo vse kar strohni: pleve, plevel brez semena, smeti, listje, krompirjevko, straniščnik itd. Za na travnik je boljši od gnoja in gnojnice.

Tak kup vsaj dvakrat na leto premečemo in mu primečamo malo živega apna, ki pospešuje trohnenje. Ko vse skupaj nekoliko strohni, navrh kupa naredimo jarek, v katerega vlivamo gnojnico po malem, da jo zemlja sproti vpija. V treh letih je tak kup dovolj predelan, smeti strohnele in tudi izredno bogat na gnojilnih snoveh — humusu. Tako predelan je dober za na vrt, za sajenje mladega sadnega drevja itd. Za na travnik je boljši kot vsak gnoj ali gnojnica.

Prav bi bilo, da bi imela vsaka kmetija tri take kupe, ker smeti in plevel ne smemo metati na zrel kup komposta. Tako bi imeli vsako leto zrel po eden kup, drugega bi polivali z gnojnico in premetali, a tretjega bi šele skupaj zmašali.

Gnojnico lahko uporabimo na sledeči način. V prazno gnojnično jamo damo za pol metra na debelo preperelo streljo, ki gnojnico sproti vpija in obenem dušik zadržuje. Po nekaj tednih pa zmečemo vse skupaj na gnojišče. Na ta način bomo imeli vedno veliko dobrega ter primerno vlažnega gnoja.

Liberalizacija trgovine

Velike gospodarske enote kakor so n. pr. Amerika ali Rusija imajo seve same močno in trdno gospodarsko osnovo. Medtem pa je Evropa razbita na vrsto malih držav, ki so ločene po carinskih mejah. Te meje seve trgovino izredno ovirajo in na drugi strani pa tudi nudijo možnost, da se pred tujimi izdelki zaščiti domača industrija ali tudi kmetijstvo.

Po vojni pa so se evropske države povezale v takozvani plačilni uniji (EZU), ki je vodila obratovanje o trgovskih izkupičkih med državami. Ta korak je močno poživil medsebojno trgovanje. Avstrija je do sedaj pri tem načinu profitirala, ker so se bile namreč države medseboj tudi obvezale, da se ne bodo pred tujim blagom zabarikadirale z zaščitno carino. Te obveznosti pa Avstrija do letos ni imela, ker je bila v velikih gospodarskih težavah. S tem, da je gospodarski položaj Avstrije postal s koncem minulega leta izredno ugoden, je ta obveznost prešla tudi na Avstrijo, ki bo morala dajati tudi drugim državam tiste ugodnosti, ki jih je do sedaj uživala sama. Nastopi liberalizacija trgovine, to se pravi,

da ni več mogoče uvoz blaga prepovedovati, niti ne množine uvoženega blaga predpisati.

Ta sprostitev trgovine seve tudi močno zadene kmetijstvo. Avstrijsko kmetijstvo je bilo skozi zadnjih 20 let vsekako do neke mere zaščiten s tem, da je bil uvoz le gotovih količin živil dovoljen. Sedaj pa bo to odpadlo. Vsi braniki domačega kmetijstva pa ne bodo padli naenkrat, pač pa je z gotovostjo računati, da bo ta novi način trgovine prinesel bistvene spremembe. Tu pa bo naloga kmečkega zastopstva, da bo iskalo nove poti in nove možnosti, da bo pravčasno zabranjena prevelika škoda. Treba bo predvsem pri malih obratih, ki so navezani samo na eno stroko gospodarstva, iskati novih možnosti.

KMETIJSKI VISOKOŠOLSKI TEDNI

V zadnjih letih je Kmetijska zbornica priredila letno kmetijske visokošolske tedne. Pri tej priliki so govorili gospodarski strokovnjaki. Tudi letos bodo tekom februarja v Celovcu taka strokovna predavanja.

Izbira piščancev

Reja kokoši se je tudi po naših krajih močno razširila. Odkar je postalo vsakemu gospodarju in vsaki gospodinjji jasno, da je treba skrbeti za naraščaj, torej za mlade kokoši, se je tudi donos iz te stroke gospodarstva bistveno dvignil in postal rentabilen. V zadnjih povojnih letih so začeli tudi že po naših vaseh kupovati mlada piščeta iz velikih vališč. Seve bi pri teh piščetih imela vsaka gospodinja najrajši piške za

Pri izbiri piščancev

rejo, ker na petelinčkih ni tako zainteresirana. Sedaj pa smo strokovno tako daleč, da se je že posrečilo preizkusiti metodo za sortiranje piščet in sicer skoraj stoddstono v piške in petelinčke. To metodo so preizkusili na Japonskem in jo razvili tudi do popolne sigurnosti. Za tako sortiranje pa ni sposobna vsaka oseba. V Avstriji je do nedavnega bila samo ena žena in sicer ga. Pöchlacher v stanu to sortiranje piščet izvesti. V prvi polovici januarja 1954 pa je bil na Koroškem poseben kurz za tako sortiranje, katerega se je udeležilo sedem žensk in sicer tri iz Koroške, dve iz Salzburga in

dve iz Tirola. Vsaka izmed teh je imela nalogo in možnost, da tekom desetdnevne kurza preišče 1400 piščancev.

Ta kurz je priredilo društvo za rejo kokoši v Kmetijski zbornici v Celovcu.

Sedaj ima torej vsaka kmetica možnost, da izbira med sortiranimi in nesortiranimi piščanci. Nesortirani piščanci so vsi ti, ki pridejo neposredno iz aparata za valjenje, kjer torej spol piščeta ni določen in se šele razmerno pozno izkaže ali so piške ali pa petelinčki.

Če pa so piščeta sortirana, tedaj sme gospodinja do 95 odstotkov računati, da bo imela same piške, če je take pri nakupu zahtevala. Razume se, da so sortirana piščeta dražja kakor nesortirana. Za nesortirana piščeta, dan stara, plačamo sedaj šil. 5.—, za sortirane piške pa moramo plačati šil. 9.50 in za petelinčke le šil. 1.50. Tako torej že od vsega početka obstoja možnost, da se odločimo za to, kar pač hočemo imeti.

Če smo govorili zgoraj o kurzu za sortiranje piščet, so seve morala biti taka piščeta na razpolago. Ta piščeta je oskrbela firma F. u. J. Zuber v Celovcu. Tako je vladalo pri tej firmi že v tem izrednem času začetoma januarja živahno življenje. Firma Zuber je morala za kurz sama dobiti 8000 piščet, saj ima na Koroškem edino firmo Zuber tozadevne naprave v takem obsegu. Vsak dan je bilo treba pripraviti za kurz 800 piščet.

Tako sortiranje je pri reji piščet že ugodno, ker navadno petelinčki, ki so po naravi močnejši, odganjajo piške pri krmu. Če pa so živali ločene po spolu, se veliko mirneje in tudi bolje razvijajo.

Ločitev piščet po spolu pa zahteva od dotične osebe mnogo vaje. Ko pa se je temu privadila, lahko tako ločitev izvede v 700 slučajih v eni uri.

Teh metod pri reji kokoši se že dalj časa poslužujejo v Ameriki, v Nemčiji in v Skandinavskih državah. V Avstriji je bil to letos prvi poizkus na Koroškem. Po sedaj izvedenih predpripravih bodo koroške gospodinjje že letos lahko kupovale ali same piške ali pa same petelinčke. Vse to bo dobavila firma F. u. J. Zuber.

ELBLHOF-enodnevní piščaci

vedno zaželeni in zahtevani

Samo od najboljših, zdravih in na krvi preiskanih staršev. Prosim, naročite že sedaj, da dobite lahko pravočasno pošiljko. Po želji sortirane piške in petelinčki, drugače nesortirani. Od 1. marca vsako sredo oddajamo in razpošiljamo.

DOBAVLJAMO: Bele LEGHORN, jerebičaste ITALIJANKE, RHODLENDARKE, NEW-HAMPSHIRE, BARRED-ROCKS (belo-sivo pikčaste, idealnajajčarica s prvovrstnim mesóm). Od konca maja mlade PIŠKE od 10 do 12 tednov stare po prednaročilu. GOSJA PIŠCETA, PEKING-RACE in BRONAŠTE PUTKE. Zahtevajte cenike.

Po koroški deželni kmetijski zbornici priznana valilnica

VALILNICA IN FARMA PERUTNINE **ELBLHOF** FR. u. J. ZUBER
CELOVEC-KLAGENFURT, TELEFON 23-70

Iz podeželja

Tiha želja vsakega fanta in dekleta na deželi je, da dobi kolo in se more natem voziti na delo, po opravkih ali pa tudi na izlete. Koliko časa se s tem prihrani, koliko koristnega je mogoče napraviti, kako prijetne izlete poleti je mogoče narediti s kolesom. Z ozirom na težo koles in na konstrukcijo mora vsak izbrati ono znamko kolesa, ki mu bo verjetno najbolj odgovarjala. Tu so znamke Puch, Styria, Wafferrad, Panzerad, Juniorrad, Steyr, ki tekmujejo medseboj po kvaliteti, lepoti in trpežnosti. Dobiti je mogoče kolesa, ki so primerna zlasti za mladino, posebno lepa so luksuzna kolesa, športna in tekmovalna kolesa. Tudi barvo si more vsak izbrati, katera mu najbolj ugaja: rdečo, zeleno, modro.

Pri LOMSKU si je mogoče nabaviti tovarniško kolo, tam pa je mogoče dobiti tudi vse nadomestne dele, vse gumijaste dele, zračnice in plašče. Ako sami ne morete več popraviti kolesa, ga pripeljete k LOMŠKU, kmalu se boste spet lahko vozili z njim.

Komur pa je kolo še prepočasno in komur dopuščajo denarna sredstva, ta se ne bo zadovoljil z navadnim dvokolesom, ta si bo poizkušal kupiti motorno kolo. Tudi s tem vam postreže LOMSEK, ki ima na za-

logi elegantna, zelo udobna in zanesljiva motorna kolesa znamke HMW 50. To so motorizirana dvokolesa, ki porabijo izredno malo goriva, pa vas popeljejo v kratkem času od vasi do vasi, iz kraja v kraj.

Katero dekle, nevesta in katera gospodinja si ne želi šivalnega stroja. Brez tega stroja si danes ne moremo skoraj predstavljati več ne kmečke hiše, ne gospodinjje v uradnikovi, trgovčevi, obrtnikovi in delavčevi družini. Ta stroj pomaga, da more gospodinja napraviti predpasnike, srajce in drugo perilo pa tudi navadno obleko sama in je neodvisna od šivilje. Ta stroj je zlasti velika pomoč pri krpanju perila in navadne obleke. Koliko časa si s tem prihranimo in koliko dela opravimo sami, za kar je bila preje potrebna šivilja. Tudi v šivalnih strojih je velika izbira. Tu so znani Messerschmittovi Slalom, Standard in Zick Zack šivalni stroji, nadalje Naumanovi Zick Zack, Gritznerjev Zick Zack, Zentral, Textima in Köhler šivalni stroj ter končno Raft & Gasserjevi šivalni stroji na nožni ali pa tudi na električni pogon. Vsi ti so prava domača hranilnica v gospodinstvu.

LOMSEK pa ima na zalogi tudi razne šivalne stroje za krojače, in šivilje, lepih oblik in s pogreznjivo glavo.

DEŽELNI ŠOLSKI SVET ZA KOROŠKO sporoča, da je dne 24. januarja 1954 umrl

dvorni svetnik

dr. Hugo Schwendenwein

deželni šolski nadzornik za srednje šole, učiteljske in trgovske akademije, predsednik izpitne komisije za splošne ljudske in glavne šole

S pokojnim smo zgubili odličnega šolnika, katerega bomo trajno obdržali v spominu.

Celovec, dne 22. januarja 1954.

Predsednik deželnega šolskega sveta:
Deželni glavar Ferdinand Wedenig

Zahvala

Vsem, ki so z nami v zadnjih težkih dneh v naši boli in žalosti ob izgubi našega dragega očeta, gospoda

Franc-a Schnabl

sočustvovali in z nami sočutili izrekamo tem potom najpri-
srčnejšo zahvalo.

Posebno se zahvaljujemo vsem pogrebem za tako števil-
no udeležbo na pogrebu, zahvaljujemo se vsem darovalcem
cvetja in vencev in vsem, ki so nam izrazili sožalje.

Pred vsem pa gre naša zahvala častiti duhovščini, posebno
še bivšemu župniku v št. Rupertu, prečastitemu g. Otto-nu
Donaubauer, za njegove globoke ob grobu govorjene besede.

Celovec, v januarju 1954.

Družina Schnabl

KINO

CELOVEC-KLAGENFURT
PRECHTL

Od 29. do 1. 2.: „Die Rache des
Korsaren“

STADTTHEATER

Od 29. do 4. 2.: „Hokuspokus“

DOBRLA VES

30. 1. ob 20. uri in 31. 1. ob 16.
uri „König der Bettler“ (tudi
za mladino).

Krmilna korita, betonska okna,
premog in drva Stefan BERGER
(Bürstenberger) Klagenfurt, Waag-
gasse 14 in Rosentaler Strasse 40.

Damska frizerka Matilda Zotter,
Celovec, Salmstrasse 3.

Gumijasti škornji, delavski čevlji
najceneje v trgovini s čevlji
NEUNER — Klagenfurt

Vodilna trgovina za matracni
gardl, blago za pohištvo, polnilni
material, juto, oprtnice, motvoz,
juto za dekoracije NEDELKO, Ce-
lovec, 8-Mai-Strasse 11

Zamenjam rabljene aparate Radio
Wretschig, Celovec, Villacher
Ring 28.

Dve veseli Slovenki v starosti od
20 do 25 let želita spoznati dva
Slovence z istim temperamentom
od 25 do 30 let. Sva pripravljeni
se tudi izseliti. Ljubiva predvsem
prosveto, petje in hribolezstvo. Sli-
ka zaželjena, ki bo vrnjena. Do-
pise na upravo lista pod znač-
ko „Srečna bodočnost“.

Solid
Leistungsfähig
Altbekannt
MÖBEL
Altbewährt

Klagenfurt, St.-Veiter-Straße 15
Telefon 22-58

Salame, hrenovke, prvovrstno konjsko
meso po najnižji ceni. Kupujemo ko-
nje po dnevni ceni, v silo koljemo
tudi ponoči

**Karl
Pötscher**

mesarija in trgo-
govina z živino

CELOVEC
KLAGENFURT
tel. 15-22

Premog — Drva

GRESSEL

Vhod Stoiser & Wolschner Bahnstraße 87, tel. 25-43

Perilo, bluže, trikotaže

kupite SEDAJ posebno POCENI in DOBRO
pri

Rosl. König

CELOVEC-KLAGENFURT, Bahnhofstrasse Nr. 9

Velika razprodaja

po NEPRICAKOVANIH nizkih cenah

BLAGO IN PERILO

LUDWIG MAURER

CELOVEC-KLAGENFURT - Alter Platz 35

Za koline potrebujete naravna in umetna

čreva

Te kupujte SAMO pri

MAX GRAMILLER

Celovec-Klagenfurt, Adlegasse 14

Izza 50 let

vodilna trgovina v BELIH TEDNIH

Pred Vašim nakupom se sami prepričajte o prvovrstni kako-
vosti našega blaga

Stoffhaus JOHANN TSCHERNITZ

CELOVEC-KLAGENFURT - NEUER PLATZ 7

Kolesa, motorje, posamezne dele, raz-
lične štedilnike, lastna delavnica za
stroje, delo solidno in poceni v znani

celovski mehanični delavnici

Johann Novak

MEHANIČAR IN KLJUČAVNICAR

Celovec-Klagenfurt, Felmarschall-Konrad-Pl. 1

lastna trgovina

Otvoritev notarijske pisarne

Notar DR. JOSEF WEGENER si dovoljuje
sporočiti, da je bil imenovan za naslednika
notarja dr. Roberta Baumgartner v Celovcu
in je otvoril notarijsko pisarno v isti hiši v
Celovcu, Alter Platz 31, ponovno (Goldene
Gans).

ORTOPEDICNA DELAVNICA

FRANZ TRAUNER

bandažist

Celovec, Lidmanskyygasse 22, telefon 47-88

Najpotrebnejše je dobra postelja,
v kateri se dobro in zdravo spi.
Okorn osnaži nepokvarljivo vaše
žimnice (madrace) s specialnim
strojem od zdravju škodljivega
prahu. Zjutraj odpelje, zvečer že
gotovo vrne nazaj. OKORN, Kla-
genfurt-Celovec, Volkermarktpl.

HARMONIKE! Scandali, Dalap-
pe, Hohner, vsi modeli na zalogi,
poceni, tudi na obroke samo pri
STRANZL-ERBEN, Celovec-Kla-
genfurt, 8-Mai-Strasse 20.

Inv. izpraznitvena odproda-
ja pri M. KOPEINIG
Beljak, naspr. Autobahn-
polverji od šil. 60.—, dam-
ske hlače od šil. 5.— itd.

Beli teden

pri globoko znižanih cenah
Prosim, oglejte si naše
izlozbe

DOPPLER

Celovec, Neuer Platz 10

Konzumne zadruge Celovec-Klagenfurt, St. Peter Str. 5

Vsem članom, odjemalcem in prijateljem konzumne zadruge za Škofiče in okolico!

Naznanila otvoritve

Po izvedbi potrebnih prezidav in opreme otvarjamo v **soboto, dne 30. januarja 1954 v hiši Mickl**
našo prodajalno 46 v Škofičah ob jezeru

Vabimo Vas k obisku in nakupu prav prijazno in Vas prosimo, da presodite naše cene in tudi kakovost blaga in se potem odločite!

Z združnim pozdravom! *Načelstvo*

WARMUTH v Beljaku je prvi!

na Koroškem v tekmovalju zimske razproda-
je. Nič čudnega, kajti naše cene so velika
prednost in Vi igrate dobite!

Moški zimski plašči, v celum podloženi,

prej 585.—, zdaj 290.—

Moški zimski ulster, s svilo podložen,

prej 680.—, zdaj 350.—

Moški cromby plašči, s svilo podloženi,

prej 880.—, zdaj 490.—

Moški čistovolneni flavš-plašči,

prej 882.—, zdaj 590.—

Moške la flanel. srajce, „Hämmerle“ 49.90

Moške flanelaste srajce, bombaž 39.90

Moške pižame, čisti bombaž, pretkane,

črtaste 79.—

Moške spalne srajce, čisti bombaž 49.90

Moške debele nogavice, ostanek zaloge 10.90

Moške kratke nogavice, zadnji ostanki 6.50

Moški puloverji, telovniki in posamezne

stvari več kot za polovico ceneje!

Blago za moške obleke, 140 cm šir 39.90

Delovni plašči, za zdravnike, delovne

hlače za dame in gospode iz la

„Köperja“, ostanek zaloge 49.—

Damski zimski plašči s svilo podloženi,

prej 366.—, zdaj 299.—

Damski flavš-plašči, diagonalni in

rebrasti prej 650.—, zdaj 450.—

Damski double-plašči, čista volna,

prej 886.—, zdaj 690.—

Damski velour-plašči, prej 1046.—, zdaj 830.—

Obleke iz barhenta, vseh velikosti 57.50

Sportne flanelaste bluže, lepi vzorci 39.—

Nočne srajce iz flanel, do tal, s

pisanim okrasjem 49.90

Garniture perila, bombažni „ripp“ 15.60

Domače srajce, mako 15.90

Nogavice iz čiste svile, perlon ali

nylona, slager! 19.—

Šali iz čiste volne 15.—

Naglavne rute, turške 7.50

Naglavne rute iz barhenta 8.50

Flanela od 8.80

Barhenti od 11.50

OSTANKI! — OSTANKI! — OSTANKI!

Otroške zimske hlače vseh velikosti 8.50

Vsa smučarska oblačila za dame, gospode in

otroke po znižanih cenah! Vsi vedo! Če War-

muth oglašuje, to nekaj pomeni! Pohitite,

kajti preostalo zalogo bomo kmalu razpro-

dali!

Prihodnji teden: POCENI BELI TEDEN!

N a r o č n i k i ! Kupujte pri tvrdkah, ki oglašujejo v Vašem listu